

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

D. Erasmi Roterodami, Viri doctissimi, Parabolarum seu Similium Liber elegantissimus

Erasmus, Desiderius

Haganoae, 1520

Ex Plvrarchi moralibvs

[urn:nbn:de:bsz:31-270840](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-270840)

D. ERASMI ROT. SIMILIA
PARABOLAE SIVE

Similia D. Erasmi Roterodami.

EX PLVTARCHI MORALIBVS

Qui adhortantur, & excitant ad philosophiã, nec docent nec tradunt eam. perinde faciunt, ut hi qui præmungunt lucernã nec infundunt oleum.

Vt quibus domi nihil est boni, in foro plerunq; uersantur & obambulant. Sic quidam, quia nihil habeant quod priuatim agant, ad publica administranda conferunt sese.

Vt q; animi causa nauim ingrediã, ut spectet, aut in ea iam bulet deinde repente soluta, atq; in altam reuulsa, nauis ac uomes frustra foras prospectat. Sic qui leuiter, & quasi lusus gratia attingunt Remp. sed a semel suscepta non possunt sese explicare, negotiorũ undis secum hominem & inuitum trahentibus

Vt qui personatus in theatrũ procedit histrio. Sic q; ad Rẽp. ad ministrãdam accedit, nõ ut ciuibus p̄sit, sed sibi gloriã cõparet.

Qui sensim ac uolentes descendũt in puteũ, nibili ladunt, qui casu incidunt, ualde turbant. Sic qui certo consilio accedunt ad Rẽp. moderate ferunt, qui sese temere iniiciunt, eos pœnitet

Vt uinũ primũ seruit, ac paret bibẽti, at paulatĩ admixtũ uenis rapit hoĩem, ac traducit in suos mores. Ita q; Rẽp. admistrat, initio se poplĩ morib⁹ accõmodat, post sensim eũ ad sua trahit iustituta.

Qui caprat aues, earum uoces imitat, ut alliciat in laqueos. Sic ut multitudinem in tuam adducas sententiam, illius ingenio obsecundes, & obseruias oportet.

In facie plus offendit neuus, aut uerrucula, q̄ in reliquo corpore grandes maculae, aut cicatrices. Sic exigua delicta, magna uidentur in principe, cuius uita in conspicuo est.

Vt mulieres laborãtes citta, aut stomacho nauisãtes, malos quosdã cibos iegerũt, ac paulo post reuomũt. sic popul⁹ p̄ stultitiã aut iopiã meliõre, quosuis etiã creat magistrat⁹ ac eosdẽ paulo post abiicit.

Vt optimum uinum, si in uas sordidũ & impurum infusum sit,

EX PL

perdit gratiam
si doctrina

Vtrum lac

ita non suffici
si sermonis t

Qui nauem
publicam gu

si opus alie

Vt qui ob
tamente fr

fructus pote

Qui plebẽ
bruta aialia

et, nõ graui

Vt longio

ore & pericu

tingant tuto

Vt ignis

gloria est ob

tim crescan

Vt hader

tur. Sic obse

canteos, a q

Quada

augent atq;

cistim suis

Non qu

prafocant

uidiam pre

Gubern

quarit mi

blicam ad

Musica

lenim inte

EX PLVTARCHI MORALIBVS III

perdit gratiam. ita bona sentētia, si a malo uiro proficiscatur, aut si doctrina in malum uirum inciderit.

Vt non satis est clauus, neq; frenum, nisi adsit qui arte moderet. Ita non sufficit eloquentia ad moderandum populum, nisi accesserit sermonis moderatrix ratio. Dissimile.

Qui nauem gubernant, aliena uoce iussuq; utunt. Sed qui Rem publicam gubernant, in se ipsis sapientiam habeant oportet, ut nō sit opus aliena uoce.

Vt qui obtuso freno conatur equum domare, excutit, equo contemnente frenum. Sic qui populum uincere conatur, non satis instructus potentia, ab imperio deturbatur.

Qui plebē ludis, epulis, largitiōibus regunt, similes sunt iis, qui bruta animalia pascunt ac uenant. Musici leui chordarū tactu demulcēt, nō graui pulsu. Sic ratio placida, citiq; aspexa mouet populū.

Vt longiore uia potius utendum est, si modo sit tutior q̄ breui ore & periculosa. Sic ad opes, ad gloriam enitendum, ut serius contingant tuto potius q̄ statim cum periculo.

Vt ignis non reddit fumum, si statim emicet flamma. Sic nec gloria est obnoxia inuidiā, si protinus elucescat, sed eos qui paulatim crescunt, sequitur inuidia.

Vt hædera adharens arborum ramis, ope aliena in altum erigitur. Sic obscuri consuetudine potentium crescunt, deinde præfocant eos, a quibus sunt euecti in altum.

Quædam corpora lumen solis exceptum suo fulgore uicissim augent atq; illustrant. Ita quidā aliorum fauore commendati, uicissim suis dotibus eos commendant.

Non quæuis arbor patitur complectentem se uitem, sed quædā præfocant eam, & extinguūt. Ita ambitiosi quidam, iuuenes ob inuidiam premunt, ne quando emergunt.

Gubernator optimos quærit nautas. Architecton doctissimos quærit ministros. Ita princeps eos asciscet amicos, qui ad Rem publicam administrandam maxime sunt idonei.

Musicus chordas dissonātes, non statim abiicit, atq; incidit, sed sensim intendens aut remittens, ad concentū adducit. Ita princeps

D. ERASMI ROT. SIMILIA

leniter debet emendare peccantes, non protinus tollere.

Iaculum, si in solidum aliquid inciderit, nonnunquam in mittentem retorquetur. Ita conuicium in fortem & constantem uirum tortum, recidit in conuicium facientem.

Vt rex mundi magna curat, parua relinquens fortuna, quem admodum dicit Euripides. Ita princeps non nisi in grauibus & arduis negotiis exercebitur.

Alexander Bucephalum iam senem ab aliis equis gestandum curare solet, donec ad hostem uentum esset, ut integer ad pugnam ueniret. Ita senum magistratum utendum opera, ut eis adimam quantum potest laboris, ad necessitate usus illorum reseruetur.

Gubernator quaedam suis manibus facit, quaedam per alios. & aliquando aliis ad clauum admissis, ipse in proram demigrat. Sic in Repub. non debet unus occupare omnia munia, sed aliis uicissim dare locum. rectius enim fieri, quae multorum manibus peragantur.

Histrionum sic affectus ac mores addet fabulae de suo, ut praescriptum tamen, & numeros non praeterat. Ita qui magistratum gerit, sic administret, ut praescriptum regis non exeat.

Non est infirmior manus, quod in digitos sit dissecta, sed ad operandum agilior. Ita negotia multis communicata, in Repub. plenius conficiuntur.

Vt qui non consueuerunt neque coenare, neque lauare, nisi ex praescripto medici, ita nec sanitate fruuntur. Sic qui omnia ad principis iudicium refert, reddit eos dominos plus quam uellet ciuitas, ut nihili iam neque recte fieri possit, nisi principis arbitrio.

Medici morbos quos non possunt prorsus tollere, ad summa corporis in apertum euocant. Sic magistratus si clam ciuitatis uitium mederi non potest, ut quam minime medicis ac pharmacis, hoc est suppliciis egeat.

Medicus multo educto sanguine corrupto, paulum innoxie ubi ministrat. Sic princeps sublatis multis malis ac nocentibus, leui gratia, & humanitate molestiam eam mitigabit.

Vt qui praeternaui gatis syrtibus, iuxta portum frangit nauem, nihil magni fecit. Ita qui uno, atque altero magistratu recte gestis,

EX P
in famo
Vt Col
muis honor pe
Eualucariu
ontra ex qui
Es festuca
conharat urbs
nicias oritur.
At qui est
et, sed tinnit
dicuntur. Sic
tas obstruat
Mobi corp
etatum calor
non intelligu
Vt est in
agnoscere cu
Vt difficil
lethargici, a
mentem, qu
Vt pericu
lere, quam
non sinant
tem auferu
Qui e
acerant. a
tant, hoc n
Vt exig
iuxta Plat
formam.
fortuna uir

EX PLVTARCI MORALIBVS III

in summo naufragium facit.

Vt Colossi seu statuae male libratae, saepius subuertuntur. Ita nimius honor per inuidiam euertit multos.

Diffimile.

Ex aluearium strepitu ac tumultu, colligunt apes recte ualere, contra ex quiete rempublicam.

Ex festuca incensa, aut lucerna neglecta domi, nonnunquam conflarat urbs tota. Sic ex priuatis odiis ac dissidiis publica perniciēs oritur.

Aer qui est in auribus, nisi tranquillus sit, & carens propria uoce, sed tinnitu fuerit ac tumultu plenus, non exacte recipit ea quae dicuntur. Sic ea pars, quae philosophia dicta, iudicat, si quid intus obstrepat, & obtinuat, non recte iudicabit, quae foris accipiunt.

Diffimile.

Morbi corporis pulsu, & colore deprehenduntur, eorumque aduentum calor & lassitudo praenunciant. At animi morbos plerique non intelligunt esse morbos.

Vt est initium sanitatis, sensus morbi. Ita correctionis initium, agnoscere culpam.

Vt difficillime sanantur, qui sui sensu carent in morbo, uelut lethargici, ac phrenetici. Ita difficillime reuocantur ad bonam mentem, qui non agnoscunt sua uitia.

Vt periculosior est tempestas, quae non finit in portum appellere, quam quae uetat nauigare. Ita grauiores animi motus, qui non sinunt hominem consistere, ratione perturbata, sed praecipitem auferunt in tempestates.

Diffimile:

Qui corporis morbo laborant, quieti se tradunt, medicum acersunt. abstinent. sed qui aegrotant animo, quo grauius aegrotant, hoc magis abhorrent a quiete, & a medico.

Vt ex igni & terra ueluti necessariis, compositus est mundus, iuxta Platonem, terra soliditatem conferente, igni calorem ac formam. Ita magna imperia non parantur, nisi misceatur cum fortuna uirtus, & altera alteri sit auxilio.

Vt mūdus nō erat mūdus, minutoribus corporibus adhuc spar-
sim uolūtibus, & elabentibus, solidioribus uero inter se depugnāti-
bus, sed tempestatis, erroris, tumultus plena erant oīa. donec ter-
ra ex his accepta magnitudine, seipsam figeret, aliisq; in se stabilem
præberet sedem. Sic magna imperia plena tumultus, donec aucta
potentia, etiā finitimis regibus stabilitatem præstat, ut terras cæte-
ris elementis circumferentibus sese.

Vt nauis multis ictibus compingitur, clauis paxilis. deinde ad
tempus aliquantum relinquitur, donec cohærescant clauis commis-
suræq; deinde tuto sulcat maria. Sic ciuitas multis sudoribus cōdit,
donec aucta tempore, tutā ac tranquillā uitam præbeat ciuibus.

Qui uenantur bestias, induunt exuuium cerui. qui aucupantur
aues, plumatis utuntur tunicis. cauentq; ne tauris appareant in ue-
ste purpurea, rubra, aut alba Elephantis, quod hoc colore irri-
tentur. Sic qui uelit feram nationem cicurare, domareq; morib⁹
ac uestitū semet illi ad tempus accomodet, necessum est.

Vt aeris circumfusi temperies elicit terræ fertilitatem. Contra
cœli inclementia uitiumque premit atque extinguit. Ita fauor
& benignitas principis, excitat honesta studia. Rursum tenaci-
tas, & odium extinguit arteis.

Vt ceruis frustra sunt ingentia cornua, cum desit animus. Ita
non satis est opibus pollere, nisi fortitudo accesserit.

Vt Cyclops exoculatus manus quoquo uersum porrigebat, nul-
lo certo scopo. Ita magnus rex, cui desit prudentia, quiduis ag-
greditur ingenti rerum tumultu, sed nullo iudicio.

Quemadmodum imperiti artifices, cum statuis exiguis mag-
nas subdunt bases, magis conspicuam reddunt illarum exiguita-
tem. Ita fortuna si pusillo animo munus amplum addat, indicat
& arguit magis animi humilitatem.

Vt ferrum si non utaris, obducitur rubigine. Sic animi uigor,
nisi negotiis tractandis exerceas.

Qui simul & Rempublicam tractat, & artem exercet sedenta-
riam. perinde facit, atq; ille, qui mulierem ingenuam ac probā,
detracta stola, datoq; præcinctorio, in officina detineat.

EX PLVTARCHI MORALIBVS V

Vt Herculem parum decebat, exuto leonis exuuio, uestis Milesia cum seruiret Omphalæ. Sic parum decorum ciuili uiro, deposita quæ gessit persona, ad ociosam, ac uoluptuariam uitam se conferre.

Ignis semel accensus facile seruatur, extinctus haud facile redacenditur, ita famam tueri facile est, extinctam non facile est restituere.

Deliacum nauigiū, dum subinde sarcis & recocinat, ueluti perpetuum in multa secula reddit. Sic famam semper aliquid adiiciendum, ne collabatur.

Canis ignotos allatrat, erga notos mitior secundum Heraclitum. Sic iudicia novos homines, & nupuectos potissimum infestat, in notos iam mitior.

Flammam primam emicantem multus comitat fumus, qui quidem euaneescit, iam inualefcere & explicare se flamma. Sic res egregias aggredi entem initio multa premit inuidia, donec aucta gloria inuidiam fumum discutiat. Nam fumus gloriae inuidia est.

Vt stultus, qui aduersis uentis & undis nauigat, orta tranquillitate portum petit. Sic qui tum negotium relinquit, cum diu iam cum inuidia luctatus, deinceps citra inuidiam uiuere possit.

Vt difficillimum ac periculosum est annosas arbores, quæ iam late sparsere radices, reuellere loco, & alio transplantare. Ita Rempublicam longo tempore suis inueteratam institutis, ad aliam uitam ratione traducere non licet citra maximos rerum motus.

Vt ferrum, aut æs usu splendescit. Sic exercendis negotiis enitescit animi uigor.

Vt gaudent qui a furiosis dominis aufugerunt. Sic gaudere debent senes, qui aetatis beneficio libidine non infestantur.

Ibi aiunt, ubi consensit, iamque quod erat turbidum, expirarit, magis aromatische olere. Sic gloria senem tranquillior, & consilia sedatiora.

Vt aqua uino admixta, reddit illud moderatius, & sobriae nymphæ deum temulentum compefcunt. Sic in Republica senes admixti, iuueniute meritate & ambitione reuerentia sui reddunt moderatiorem.

Vt in scena *δρῶφορμῆα* tantum ostenditur, nec loquens quicquam, nec agens. Sic princeps, qui uestitu & titulo tantum principem agit, nihil autem curat eorum, quæ uere sunt principum officia.

Vt arcus tensus rumpitur. Sic animus remissus frangitur.

Vt cantor senex non omittit artem, nec abiicit lyram, sed leui-

Mistū

B

D. ERASMI ROT. SIMILIA.

Diffi
mile.

ores sequitur harmonias, & uocis fugitat contentionem, iuuenibus aptiorem. Sic in senectute non oportet a Rep. prorsus desistere, sed eligere negotia remissiora, quæ conueniant ætati.

Athletæ abstinēt a laborib⁹ necessariis, ut in nō necessariis ualeant nobis cōtra faciēdū. Qui equos domāt, primū blādiūt, ac mollissime tractat, ut assuescāt freno. Sic populus lenitate subēdus.

Diffi
mile.

Vestalibus tempus erat præstitutum. Primum, in quo discerent. Alterum, in quo exercerēt. Tertiū, in quo docerent. Idem fiebat in sacerdotib⁹ Ephesiæ Dianæ. Idem faciendum iis, qui Rep. gerūt.

Arbores inuida, uetulaq; subnascentes arbusculas umbra sua premunt, nec sinūt eflorere. Non sic faciendum senioribus magistratibus, sed inuitandi potius, & adiuuandi iuuenes.

Remedia statim mordent uel offendunt, postea conferunt salutem & uoluptatem. Ita salubria monita initio sunt nō nihil amara postea correcto iucundissima.

Infantia alendi equos non cōsequitur lenticulā, sed arua frumētifera. Sic adulatio non infestat pauperes atq; humiles, sed magnarum familiarum ac fortunarum ruina, morbusq; est.

Pediculi corpora exanima deferunt, utpote defecta sanguine, quo alebantur. Sic adulatōres rebus prosperis ac feracibus adsunt, aridas & steriles non attingunt.

Vt nūmū exploras num sit adulterinus, priusq; eo sit opus. Sic amicus probandus anteq; eo sit opus.

Vt q; prægustādo letale uenenū, in exitiū coniciūt sese. Sic qui amicum admittit priusq; coguorit, ac suo malo discit qualis sit.

Vt ignis omnium cōdimētōrū est suauissimū, uelut inquit Euen⁹. Ita amicitia omnem uitam conduleat, si admisceatur.

Vt adulterina splendorem ac nitorem tantum auri imitantur. Sic adulator gratiam, obsequium, & hilaritatem amici.

Vt syluestria semina, quæ spatio ac magnitudine accedūt ad triticū, haud facile repurgant, nā per angusta foramina non excidūt, per ampla simul excidūt. Sic adulatio quæ amicitiam imitatur, non facile ab amicitia reiicitur, ac separat.

Obsoniorum egregii artifices condimentis non nihil austeri admiscunt, quo dulcedinis tollant facietatem. Sic adulatōres fictam

EX PLVTARCHI MORALIBVS. VI

quandam libertatem ac seueritatem admiscēt, ut nunq̄ magis adulentur, q̄ cum uidentur obiurgare, ac libere loqui.

Vt difficile deprehenduntur bestia, quæ ad loci similitudinem mutant colorem. Sic eos assentatores haud facile deprehendas, q̄ ad omne uitæ institutū omnesq̄ affectus sese accommodant.

Qui alūt beluā, primum accōmodāt se illius ingenio, & anim aduertnut, quibus rebus offēdat aut placeat donec assuefacta fiat tractabilis. Sic adulator oib⁹ amici studiis & affectib⁹ sese accōmodat.

Vt præterfluēs aqua nullo certo colore est, sed semp̄ refert colorem subiecti soli. Ita adulator sui dissimilis est, p̄ re nata sese adaptās.

Simia dum hominem imitari conatur, sepe capitur. Ast adulator idem faciens, alios capit & allicit.

Vt Circes poculis homines subito transformabantur in feras. Sic affectus repente alium reddunt hominem.

Vt speculum quicquid obicitur, imitatur. Sic adulator.

Vt umbra quicquid agas, respondet & adest. Sic adulator quoquo te uertas, sequitur.

Chamæleō omnē imitat̄ colorem, præter q̄ albū. Sic adulator in turpibus nihil nō imitat̄, solū quod honestū est, imitari nō potest.

Vt iperiti pictores, cū pulchra nō hāt assequi, rugis & uerrucis exprimūt similitudinē. Sic adulator refert itēperatiā, iracūdiā amici.

Bene olet unguentū, bene olet & pharmacū, uerū illud ad nihil utile, nisi ut delectet, hoc præter odorem, maiorem habet utilitatē. Sic adulator tantum iucundus, amicus etiā utilis & necessarius.

Pictura colores habet iucūdos, sunt & pharmaca grati coloris. Sic amicus ideo delectat ut iuuet, adulator tantum delectat.

Medic⁹ si res postulet aliquādo crocū & nardū iicit & lauat sua uiter, & pascit humaniter. Sic amicus aliquādo blandus est.

Quidā tauris cæstrū canib⁹ crotonē i aures imittūt. Sic adulator in aurē admissus haud facile excutit̄, sed transuersū agit, quo lubet.

Pictores illustrāt lucida, appositis ūbris & obscuris. Sic adulator laudās diuersa uicia in aliis, in amico nutrit ac fouet, quæ adsunt.

Vt oratores aliquoties aliā psonā loquētē faciūt uel fidei causa, uel ut iudiā fugiāt. Sic adulator narrat quæ ab aliis, de amico audi erit, etiā si nō audiit.

Bii

Dis
mile.

D. ERASMI ROT. SIMILIA.

Palæstricæ corpus humiliant, ut alios deiiciant. Ita quidam seip-
sos uituperant, ut uideantur admirari familiares.

Vt pictura est tacita pœsis. Ita silentio quoq; laudat adulator,
nempe uultu nutuq; & obsequiis.

Vt qui uenantur, facilius fallunt feras, si aliud agentes, hoc est,
iter facientes, aut agricolantes id faciant. Ita maxime laudat adu-
lator, cum non apparet eum laudare.

Si ager laudido reddere fertilior, nō min⁹ laudādus esset q̄ arā
dus, aut stercorandus. Sic amicus si reddidit laude melior, expedit ali-
quando laudare, sin minus quorsum pertinet inutilis palpato.

Vt patroclos in bellū proditurus, reliqua quidem Achillis arma
sibi sūpsit, solā hastam, ut grauē ac præualidā nō attigit. Ita adula-
tor oīa ueri amici symbola imitat, præter solā admonēdi libertatē.

In Menādri cōmœdia idacif falsus Hercules, clauā gestās nō ro-
bustā, sed inanē ac leuē. Sic adulatoris libertas mollis est & blāda.

Vt puluinaria mulierum quāq; uident reniti ac resistere capiti-
bus, cedūt magis, & accommodant sese. Sic libertas adulatoris tu-
met quidem, sed in se recipit inclinantem.

Vt mel exulcerata mordet ac purgat, alioquū utile & dulce. Sic a-
mici libertas non mordet, nisi si quid est uiciosum & corrigendū.

Qui in leuibus nugis obiurgat amicum, in grauibus rebus tacet.
Idem facit quod Aliptes, sinens Athletam inebriari & libidinari, cir-
ca lecythum duntaxat difficilis ac morosus.

Item quasi præceptor puerum de stilo ac tabula obiurget, barba-
rismum aut solœcismum cōmittentem dissimulet.

Item quasi malus orator, nihil ad argumenta respondens, uocē,
aut codicillos indiligenter scriptos calumniatur.

Item perinde ac si quis hominis tuberibus ac fistulis laborantis,
medici similio pilos & ungues secet. Ita adulator libertate utitur, in
iis in quibus non est opus.

Vt si qs merū, alioq; cōferēs, aduersus cicutā, admisceat illi, uene-
nū reddit imedicabile, quod calore uim ueneni, prinus deuehat ad
cor. Ita adulator itelligēs libertatē esse remediū aduersus adulatio-
nem, eam ipsam adulationi admiscet, quo magis sit noxia.

EX PLVTARCHI MORALIBVS. VII

Vti medicus dat operam, quo sanitatem tueatur, & augeat. Ita facit amicus. At adulator ulcerofas titillat partes.

Sunt cibaria, quæ neq; sanguî cõferût, neq; spiritib⁹, neq; neruis, neq; medullis, sed pudenda tantum mouent, uentrem inflant, corpus turgidum reddunt. Talis est adulatoris oratio, uiciofa tantum auget & irritat, alioquin infrugifera.

Vbi corpus uitiofis inflatum humoribus, ibi adfunt bubones. Sic ubi irascitur, amat, odit amicus, id præmit adulator.

Vt tragœdiarum hiftrionibus choro opus & amicis concinnetibus, theatroq; applaudete. Sic qui gaudent adulatoribus, nihil agunt, nisi sint qui applaudant.

Quemadmodum iuxta Mathematicos superficies & lineæ nec inflectuntur, nec producunt, neq; mouentur per fe, cum sint intelligibiles, sed inflectuntur, producuntur & migrant pariter cum ipfis corporibus. Ita adulator fuopte quidem affectu non mouetur, fed cum irato amico irascitur, cum gaudente ridet.

Animal in intimis uires habet maxime proprias. Sic amicus nihil ostentat, sed tum cælat, cum maxime iuuat.

Vt medicus & non sentientem sanat. Sic amicus etiam si ignoretur, amicum iuuat.

Vt mala pictura, fractis uestib⁹, rugis & angulis re præfêtat. Sic adulator sudorib⁹, clamorib⁹ amicû imitat, nihil exhibesyncerû.

Simia cum nec domû possit feruare more canis, nec onera gestare quemadmodum equus, nec arare sicuti boues, parasitatur, ac risum mouet. Sic adulator, cum in seriis ac grauib⁹ rebus nesciat esse ufui, uoluptatum minister est.

Quidam male pinxerat gallos gallinaceos, iussitq; puero, ut ueros gallinaceos procul abigeret a tabula, ne collatione deprahêdatur. Sic adulator ueros amicos pro uiribus abigit, ne ex illorum comparatione deprahendatur fictus amicus.

Pharmacum non adhibitum in loco, dolet absq; fructu. Sic obiurgatio non ut debet admota. Atq; idem facit amicus cum molestia, quod adulator cum uoluptate, lædit enim uterq;.

Qui lignû ob îperitiã rectû facere nesciût, distorqnt i diuersam

D. ERASMI ROT. SIMILIA.

partē. Sic quidā fuga uitii, in aliud uitiū incidūt grauius.

Vt medico carnem secante, manus cōcinnitatem quandā & elegantiam seruat, abest autē saltatoria gesticulatio. Ita libertas admittit urbanitatem, seruata grauitate, adulator risibus, scurrilibusq; iocis libertatem, ueluti malis condimentis edulcat.

Ignauī canes apud mēsa audēt, in uenatu minime. Sic ingenero sū est, cū sobrius libere loqui nō audeas, inter pocula id facere.

Aqua delabitur ubicumq; cauum ac decliuem locum reperit, Sic adulator uehementer urget, siquid lapsus est amicus.

Vt pituita paulatim collecta tum maxime apparet ac uincit, cum natura uincitur. Sic quidam amici, potentes admonere non audent, nisi labantur, sed simul atq; commutata fortunæ aura sūt humiles facti, tum obiurgant.

Sanus fert, si exprobres itēperatiā, libidinē, luxū, eadē nō ferret ægrotās. Sic admonēdus amicus, cū desierit irasci aut amare.

Nutrices pueros lapsos non obiurgant ac puniunt, sed accurretes erigunt, deinde obiurgant. Sic amicus cum affligitur, adiuuandus est & erigendus, postea monendus & obiurgandus, quod suo uitio in eam calamitatem inciderit.

Vt rupturæ & spasmata tum demū mouentur, cum corpus aliquo malo corripitur. Sic amici non ingenui scelicibus adulantur, lapsos obiurgant, & illorum infortunio fruuntur.

Oculo lippienti non est admouendum lumen. Nec animus affectu laborans admittit grauem admonitionem, sed admiscenda laus est, ac sic medendum.

Qui in rebus leuiculis acriter obiurgat amicum. Perinde facit, ac si medicus amarum & acre pharmacum, ac sumptuosum in leuissimis morbis passim admoueat.

Veluti si quis laborat hepatis uitio, medico ostēdat ungues ex ulceratos, inepte faciat. Ita qui grauibus laborans malis, de nugis consulat amicum.

Ferrum prius calore solutum ac mollitum, postea frigida dure scit, ac solidatur aqua. Sic amicus prius laude delinitus, mox libe

EX PLVTARCHI MORALIBVS VIII.

re admonebitur.

Vt bonus medicus mauult morbo mederi, somno ciboq; q̄ scā monio aut castorio. Sic amicus, pater, præceptor, magis studet laude corrigere, q̄ obiurgatione, si liceat.

Quemadmodum medicus ubi secuit carnem, non statim deserit sectum, sed rigat ac lenit. Sic qui acrius obiurgauit, debet reliqua uitæ consuetudine lenire eam molestiam.

Vt statuarii primum ictibus incidunt lapidem, postea poliunt atq; æquant. Sic amicus obiurgationem lenitate mitigabit.

Vt custos assidens puero, cauet & admonet ne quid peccet. Sic ratio semper animo præsens non finit usq; labi, aut peccare.

Vt imperiti statuarii pulchram existimant statuam quæ sit uatissima mole. Sic reges nonnulli fastu & asperitate se egregios principes uideri putant.

Vt colossi foris insignes deum aliquem representât, intus pleni luto, clauis, sordibus. Ita rex purpura, equis, auro, satellitio magnificus, in animo nihil habet, præter sordidos affectus & inscitiam.

Statuæ magnitudine moleq; sua librantur, & consistunt. At reges stulti subuertuntur.

Regula primum recta sit oportet, deinde quæ applicentur cor rigat. Ita princeps primum ipse uitis careat necesse est, deinde aliis leges præscribat,

Vt lapsus non potest erigere lapsum. Ita malus & stultus princeps, non potest emendare populum.

Vt deus in cælo pulcherrimū, ac iucundissimum sui simulacrū constituit solem. Sic in Repub. principem, q̄ prudētia, iusticia, benignitate se erga omnes representet.

Vt deus irascitur, qui fulmē ac tonitru imitant, eosq; in tartara præcipitat, ut Salmoneum. Sic superbis & elatis indignatur, qui magnitudinem æmulantur, non exprimunt bonitatem.

Vt canes ouium custodes, excubias agunt, non sibi timentes, sed ouibus. Ita rex non tam sibi debet timere quam populo.

Sol iucundissimus est iis, q̄ ipsū possunt intueri. Sic princeps iis, qui amant iusticiam.

Diffi
mile.

Vt in magna tempestate, ualidissimo clauo, optimo gubernatore, plurimis fulturis opus est. Ita magnas & turbulentas res administranti summa opus est sapientia.

Vt in malis sōniis nōnulla turbat animū aegritudo, sed præterea nihil efficiūt. Sic mali, sed impotētes non admodū lædunt.

Quemadmodum fulgur prius emicat, quā audiat tonitru, quod sonitus auribus excipiatur, lumini uisus occurrat, & sanguis prius apparet quam uulnus. Sic princeps aliquando prius condemnat, q̄ redarguatur delator.

In magno fluctu, non sistitur nauis, nisi pondus ancora retineat alto infixæ uado. Sic in magnis rerum procellis summa ratio debent animum cohibere, ne ab affectibus auferatur.

Sol cum maxime tollitur in altum, ardu⁹ ad polum septentrionalem, minimum mouetur. Ita quo maior est potestas, hoc magis coercenda est animi temeritas.

Qui morbo comitiali sunt obnoxii, frigore depræhēdunt, nam ilico capitis uertigine laborant. At indoctos si paululum euerit fortuna, protinus arguit cuiusmodi sint.

Vt non queas cognoscere uas integrum sit necne, nisi liquorē infuderis. Sic nec hominē, nisi imperium commiseris.

Vt medicus libentius sanat oculum, qui pro multis uidet, multosq; custodit. Sic philosophus libentius principis animum instruet, qui pro multis sollicitus est.

Non fodit puteos, qui fontes habet, aut nouit. Sic nō petit alium de quacumq; consilium, qui ipse didicit philosophiam.

Ixion Iunonem amans, in nubem incidit. Sic quidam dum uerā expetunt amicitiam, uulgarem ac falsam amplectuntur.

Inter Agathallos, & Acanthytides tantum est odiū, ut si sanguis eorū ui misceat, continuo separent se rursus, ac diffiliant. Sic inter patritios & plebem, etiam si quando pro rerum usu cōiunguntur, durat tamen usq; odium naturale.

Vt cantharides maxime lato tritico innascuntur, & rosas florentibus. Sic inuidia maxime comitatur eos, qui uirtute florent.

Vt si sol si immineat hominis uertici, aut prosum tollit umbrā,

EX PLVTARCHI MORALIBVS IX

aut minimam reddit. Sic ingens gloria extinguit inuidiam.

Vbi nullum lumen, ibi nulla umbra. Ita ubi nulla foelicitas, ibi nulla inuidia.

Qui inuident amicorum foelicitati, nolunt eos prorsus subuer-
ti, sed tamen grauantur illorum excellentia. Vt qui uicini domũ
nolint omnino demoliri, sed satis habent, si detrahatur quod ob-
securat proximas.

Vt unguentum non solum delectat olfactum, uerum etiam re-
medio est aduersus male olentia. Sic in malis bonorum memo-
ria consolatur.

Vt semel admissum intro hospitem, non facile expellas. Ita
luctum receptum tua sponte non possis cum uelis depellere.

Diffimile

Qui lippiunt aut alioqui laborant oculis, non sinunt alios ad-
moliri manum, At qui lugent, quibusuis se tractandos exhibent,
ut malum quo laborant, exacerbetur.

Vt mœstis conducit, si se ad lucem conferant e tenebris. Ita &
lugentibus, si a tristibus cogitationem ad iata transferant.

Quidam Homeri uersus acephalos, id est capite diminutos, &
μιοπέρας, id est, cauda diminutos excerpunt, tam multa integra
pulcherrimaq; prætermittentes. Idem faciunt, qui de paucis uitæ
malis queruntur, dissimulatis tot commoditatibus.

Auari cum multa congerant, non fruuntur præsentibus, subla-
ta deplorant, Sic qui lugent extinctos, uiuis non fruuntur.

Vt auis capta, si diutius alatur in carcere, etiamsi dimittat, stu-
det eo redire. Sic animus diu uersatus in hoc corpore, non facile
reuellitur. At puerorum animus lubentius euolat.

Quemadmodum igni si extinctam subito facem admoueas, sta-
tim redaccenditur. Sic animus, si statim euolet a corpore, facile re-
dit in suam naturam.

Vt uestes uidentur addere colorem homini, cum per se sint fri-
gidæ, non addunt autem, sed eum qui est in corpore tuentur. Sic
opes uidentur dare iucundam uitam, cum ea profiscatur ab ani-
mo, non a rebus externis.

D. ERASMI ROT. SIMILIA.

Vt qui febris laborat, e diuersis diuersa capiunt, hoc est, e calidis frigescent, e frigidis calescent. Sic & diuitiae molestiam adferunt stultis, & paupertas gaudium sapienti.

Vt fonti non deest humor, semper ex eo scatens. Sic probo uiro semper adest gaudium, etiam si res externae mutantur.

Vt honoratior est domus, si luceat ignis, quemadmodum inquit Homerus. Sic fortunae commoda splendidiora iucundioraque, si animi gaudio condecorentur.

Vt aromata pannos, ac laceras uestes odoratas reddunt, contra byssus sudore infecta male olet. Sic quaeuis uita iucunda, si uirtus accesserit. contra malitia, etiam quae splendida uidentur, molesta reddit, & intoleranda.

Quidam in foro foelices uidentur, domi moribus uxorū cruciantur. Sic diuites foris foelices apparent, itus malitia noctes diesque discrutiat.

A praua uxore facile diuortium feceris, malitia uisceribus insidet, nec potes illi repudium scribere.

Vt ii quos dolentes sopor occuparit, tristitia somniant. Ita qui inuidia, superstitione, auaritia laborant.

Vt uxor mala foris ob pudorem est modestior, domi sui similis est. Sic malitia apud alios premit sese, in sonis aperit. Nam tu incestat matrem aut forem, aut ueneno tollit amicum.

Vt corpus non est capax uoluptatum, nisi bene temperatum. Ita animus non capit ueram uoluptatem, nisi liber metu ac caeteris affectibus.

Quemadmodum agricola syluestribus securim aut igne admouet, ac funditus extirpat, uineas uero atque oleas aperat cauti ac circumspecte, ne forte superuacua refeceras, laedat & id, quod sanum est. Sic philosophus ex animo iuuenum libidinem, auaritiam, inuidiam penitus reuellet, caeterum pudorem immodicum cauti emendabit, ne si minus omnem euellat iracundiam.

Nutrices sapienter extergentes sordes puerorum, aliquando carne auellunt. Ita dum quaedam uitia nimis anxie conamur emendare, laedimus.

Vt qui demoliunt aedes templi uicinas, quae contigua sunt, ea finiunt, ne quid sacri demoliantur. Sic quaedam uitia caute sunt corrigenda, quae cum uirtutibus proxime coherent.

Vt locus supinus ac mollis nihil expellit, quod incidit, nec potest auer-

EX P
tere. Sic
nisi turpi
Vt qu
qui melio
in magnis
Vt amp
sermone h
Viator
non solum
agros scilicet
Vt man
ritas eos u
Vt in co
tima sit co
Vt mon
multarum
Ita calum
& noxias a
Qui rei
ac si quis
Vt infa
verberet.
ad dicare,
Vt qu
sic corpus
pta facil
sa coit.
Arm
parare
Ex ea
fissima
scuntur
Subd
quiescit

EX PLVTARCHI MORALIBVS X

tere. Sic animus uitiosa præditus uerecundia, nulli peruius est, nisi turpibus affectibus.

Ut qui lucernam non ferunt, multo minus ferrent solem. Sic qui mediocribus rebus perturbantur, multo magis obstupescunt in magnis.

Ut amphoræ facile circumaguntur auribus. Ita quidam quouis sermone huc aut illuc impelluntur.

Viator qui semel in saxum impegerit, aut gubernator in rupē, non solum horret eadem, uerumetiam similia. Sic qui uitium agnoscit suum, etiam a confinibus cauebit.

Ut manus eadem in uarios dissecta digitos. Sic mutorum charitas eos unum reddit, discretos tamen.

Ut in corpore ex humidi, frigidi, calidi, sicci temperatura, optima sit constitutio. Sic ex fratrum cōcordia maxime floret gen⁹.

Ut morbus in corpore non admittente quod proprium est, multarum noxiarum & absurdarum rerum gignit appetentiā, Ita calumnia, suspicioq; aduersus cognatos & domesticos, malas & noxias aliorum necessitudines inducit.

Qui reiectis cognatis, peregrinos asciscit amicos. Peride facit, ac si quis amputato pede carneo, ligneum pedem addat.

Ut insaniat, qui fratris imaginem ueneretur, corpus pulset, ac uerberet. Ita stultum sit amare in adoptiuis nomen, uerum fratrem abdicare, aut odisse.

Dis simile.

Ut quæ glutino commissa sūt, si soluāt, facile reglutinant. At sic orpus rūpatur, haud facile coit. Sic inter alios amicitia dirupta facile coit, in fratribus semel dirupta aut nō coit, aut cicatricosa coit.

Armis perditis aut instrumentis licet alia parare, corpus aliud parare non queas. Sic amicos alios inuenies, fratres non item.

Ex eadem materia prima natura sunt elementa iuter se diuersissima pugnantisimaq;. Sic aliquoties ex iisdem parentibus nascuntur fratres ingenii dissimilimi.

Subduc materiam, extinguetur ignis, subduc occasionem conquietur odium siue inuidia.

D. ERASMI ROT. SIMILIA.

Ut monas non exit suum finē, sed semper in uno manet, unde & nomen habet. Duas autē initium differentia: infinitur, protinus enim per se duplicatur, ad multitudinem. Ita sermo, donec apud unum manet, uere arcanus est & secretus, quod si ad alterū transferit, iam spargitur in famam.

Ut procliue non est auem ē manu amissam recipere, aut cohibere. Ita nec dictum semel ab ore profectum, propterea quod ab aliis uolat ad alios. Dissimile.

Non ut nauem arreptam fluctibus, ancora licet sistere. Ita uerbum e portu, uelut in altum emissum.

Ut uas experiamur, aquam non uinum infundimus. Ita friuolum quiddam aliquando committendum amicis, quo silentii fidem experiamur, ut si effutiant, nihil sit periculi,

Ut puer glaciem, nec retinere potest, nec uult amittere. Ita garrulus nec tacere potest quod accepit, nec potest obliuisci.

Iaculos & uiperas proprii rumpunt foetus. Sic garrulus, uel cū sua pernicie promit arcana.

Aegroti ob odium amari & graue olētis pharmaci, ipsum etiā cyathum oderunt. Sic qui tristitia nunciant, & ipsi habent inuisi.

Ut pars corporis uitiata, attrahit etiā a uitiis uitiosos humores. Sic garruli lingua semper ardens, & inflammata, secretorum aliquid undiq; colligit ad sese.

Ut rupes obicitur flumini, ne se effundat. Ita ratio linguæ obicienda, ne temere diffluat.

Grues cum ex Cilicia deuolant, lapillos in os sumunt, atq; ita Taurum montem aquilis plenum tuto transuolant, idq; noctu, ne uox prodatur. Ita tutissimum ubiq; silentium.

Ut egregius artifex iaculādi, statim scopum petit. Ita sapit qui pauca loquitur, sed ad rem.

Celtiberi ita ferrum temperant ac durant, ut infosso in terram, quod est terreum, auferatur, ac repurgetur. Sic Laconicus sermo sublatione superuacui fit penetrantior.

Dissimile.

Ut singula hastilia facile frangas, coniecta non possis. Ita

110

EX PLVTARCHI MORALIBVS. XI.

disidentes facile superantur, concordēs haud facile.

Non idē finis sermonis qui cūrsus, iuxta Sophoclem, nam illic uincit qui praeuenit, hic qui magis ad rem dixit, non qui celerius, imo uincit saepe, qui posterior dicit.

Qui aliis interrogatis, ipsi praeiipiunt responsionem. Perinde faciunt, ac si quem ab alio uolentem osculari, priores occupent.

Vt ubi dolet, ibi manum habemus. Ita si quid delectat ibi linguam habemus, id est libenter eius rei facimus mentionem.

Vt canes, si iram effuderint in lapidem aut saxū, mitiores sunt erga homines. Sic qui bilem in alienos euomuerit, placidior est erga suos.

Qui de natura queritur, quod quaedam genuerit homini noxia dissimulatis tot bonis. Perinde facit, ac si quis Nilum calumniae alioqui frugiferū Aegypti, quod crocodilū habeat aut aspidem, nec postea uelit frui prognatis frugibus, sed tantum querat de uenenis, quae nutrit. Aut si quis in copiosa oratoris oratione, quae multis exuberet uirtutibus, de pauculis uoculis temere elapsis cauillet.

Plato uetat aquam a uicinis petere, nisi prius domi foderis usque ad terram, quam Ceramitidem uocant, repereritque non esse spe uenae. Ita prius excutiendum, ut parsimonia, alia uel uia tibi suppedites, priusque a mensariis pecuniam mutuum petas.

Templum Ephesiae Dianae tutos reddebat obaratos a creditoribus. At multo magis frugalitas & parsimonia praebet asyllum.

Lepus simul parit, & aliud alit, & rursus superfoetat. Ita foenerator. Sic aes alienum, priusque conceperit, parit. Nam dantes statim petunt & ponentes tollunt, & foenerant quod pro foenore accipiunt.

Vt ignis inualefcens, alia post alia corripit. Sic usura.

Vt equus semel accepto freno, sefforem alium post alium fert. Sic qui semel inciderit in aes alienum, nunquam explicatur.

Qui in lutum inciderit, eum oportet aut surgere aut manere, enā si se uoluat, magis etiā inquinat. Sic qui rem habet cum foeneratoribus.

Cholerici qui purgari nolunt, sub tempus collecta indies maiore bile, postea grauiter discrutiantur. Sic qui sinūt foenus accrescere, cum adest dies, grauiter e capite laborant.

D. ERASMI ROT. SIMILIA.

Qui dicunt, carebo domo, carebo famulatio, ne debeam. Perinde faciunt, ac si hydropicus dicat medico, ego gracilis fiam, & inanis, nam nihil refert quam gracilis sit, modo sanus.

Vt pedē aut manū, si cōputruerit, data mercede refecam⁹. Ita domus aut famulitium abiiciendum ut liberemur a re alieno, hoc est ut liberi fiamus.

Vt in calamitatibus firmissimi, atq; optimi amici adsunt utiliter. Sic & sermones optimi.

Vt nādi iperiti, dū uolūt succurrere iis, qui prafocāt, ac mergūt, un a cū illis mergūt, & nocēt magis quā profūt. Sic amici qui in rebus aduersis tātū collachrymāt amico. Diffimile.

Nō quē admodū in tragædiis. Ita nobis in calamitatib⁹ op⁹ est, q̄ cōploret & collachrymet. Diffimile.

Corpus oneris pondere premitur. At animus ex sese sapenume ro pondus addit rebus.

Quæ natura sunt amara, his admixtis quibusdam dulcibus gratiam addimus, Ita res per se tristes ratione sunt alleuandæ.

Vt cochleæ semper domum suam secum circumferunt. Ita quidam horrent peregrinas regiones.

Vt pueris cū terrēnt personis, damus eas in manus, & uersatas ostendimus inanes, ut discant nō timere. Ita conueniet adhibita ratione, res specie terrificas excutere, ut cum uiderimus non esse quod apparet, contemnamus.

Quē admodū formicæ si semel ātro, & apes si semel aluearib⁹ eiici cōtigat, pegrināt. Ita qdā si semel patriā exeāt, exules se putāt.

Vt nauis cui firma est ancora, in quouis portu pōt cōquiescere. Ita animus si accedat recta ratio, quouis in loco tranquille uiuet.

Qui eos foelices dicūt, q̄ p oīa uagāt maria terrasq;. Perinde faciūt, ac si qs stellas erroneas iudicet fortunatiores fixis, quāq; illis quoq; suus orbis est, in quo uoluāt, nec soli licet suos egredi fines.

Vt q̄ decretū iferūt ad populū, adscribūt bona fortuna, ne nihil de suo uideant addidisse. Ita quidam alienis libris nugæ ascribūt, quæ nihil ad rem pertinent.

Qui uinū habet acre, & uapidū, nec ut uinū pōt reddere, nec ut acetū. Ita Zenoni τὰ πρῶτα καὶ τὰ ἕξτα nec bona sūt, nec mala.

EX PLVTARCHI MORALIBVS. XII.

Primū homines iuaferūt animalia noxia, post & oues & boues, postremo a nullo genere temperatū est, & Athenis primū calūniator aliquis supplicio affectus est, & recte, post hūc unus & alter, postremo nec a bonis est temperatum. Ita cum aperitur ius in malos, cauendum, ne postea in bonos recidat.

Pueri ludentes petunt ranas saxi, at illæ tactæ serio emoriūf. Sic nos animi causa uenamur, sed feræ serio occiduntur.

Vt nō æque cernūt cicadæ & accipitres, neq; similiter uolant aquila & perdix. Ita non omnia, quæ rationis participia sūt, æque ualent ratiocinandi acumine.

Vt os non secatur trama, nisi prius cinere & aceto præmolitū, nec ebur inflecti potest nisi Zutho prius mollescat. Sic fortuna nō potest reddere uulneratos animo, nisi accesserit malitia.

Vt medica terra diu retinet semina propter asperitatē, ut sero emergant. Ita morborum, ac dolorum causæ in hominibus aliquoties diu latent, donec uoluptas in febrem erumpat.

Vt sapiēs gubernator, in tranquillitate tempestatem expectat. Ita rebus tranquillis ad dolorē aliquem præparandus est animus.

Vt periculosa est secundum Hippocratem, summe bona corporis ualetudo. Ita rebus maxime prosperis, metuēda diuersa fortuna.

Vt deciduæ stellæ subito extinguntur. Ita quos fortuna subito in summa prouexit, repente solent corruere.

Vt scarabei, ac uultures offēdūt unguētis, & Schyta iurauit se malle equū hiniētē audire, q̄ citharœsi ū canētē. Ita nō oib⁹ placēt optia.

Vt Mathematici centro, ac patio. Ita quidam omnem uoluptatem uentre circumscribunt.

Vt polypi non extendunt sua flagella, nisi ad esculenta. Sic quidam omnem fœlicitatem cibo, potuq; metiuntur.

Vt maior dolor obscurat minorem. Sic animi uoluptas corporis delectationem.

Vt q̄ uehementi laborāt fame, nec est qđ edaf, suis ipforū artub⁹ uesci coguntur. Ita quidam præ fame gloriæ, sese ipsos laudare coguntur, si desit a quo laudentur. Quēadmodū a piscibus hyrcanis, nec boni q̄ppia expectat, nec mali. Sic Epicurei, nec turbati nos uolūt deorū metu, nec delectari beneuolētia.

D. ERASMI ROT. SIMILIA.

Si fieri potest, lippitudinem auferimus ab oculis, sin id nō licet, non tamen eruimus oculum. Ita si superstitio tolli prorsus non potest, non tamen protinus credendum, nullos esse deos.

Vt principem simul & metuimus & amamus, ut iustum malis, bonis placidum. Sic & deum.

Diffimile.

Non quemadmodum quoties cū truculēto agimus tyranno, animo sumus anxio. Sic in sacris mysteriis anxium, ac diffidentem oportet esse.

Diffimile.

Qui nauem fregit, tamen spe uehitur, nam fieri potest ut corpus natās in terrā deferat. At q̄ excidit e philosophia, totus perit.

Vt Athletæ nō ferūt coronā, nisi uicerit. Sic bonis uiris premia felicitatis nō ante cōtingūt, quā peracto huius uitæ certamine.

Vt austeria remedia, sed necessaria, leuant quidem agrotantes, sed offendunt & inficiunt sanos. Sic acris obiurgatio uitio medetur, probos offendit.

Stoici qui se dicunt inuictos, improhibitos, & cætera, cum omnia secus patiantur, similes sunt nauibus, quibus inscriptum est, *εὐπλοία καὶ πρὸ νότα σὺ ζῶσα καὶ θοράσσει* hoc est, splendidi, ac magnifici tituli. At nihilo seci⁹ iteri i actat fluctib⁹, cōminuūt, ac subuertūt.

Scarabei fugiunt unguenta, deleantur foetoribus. Sic nonnullis pessima pro optimis placent.

Vt pauperiores aliquando donant munuscula ditioribus, quo plus recipiant. Sic indoctiores. prouocamus nonnullos, ut eruditiora uicissim illi respondeant.

Accensam lucernam nemo moleste fert. extinctam dolent omnes. Ita nasci iucundum, mori inanimale.

Vt non satis est soli bonitas, nisi accedat & cultor idoneus, & semina. Ita non sufficit ingenii foelicitas, nisi accedat doctor & institutor egregius, & præcepta idonea.

Vt stilla cauat assiduitate saxum, at ferrum contractatione atteritur, Ita assiduitas etiā durissima uincit.

Vt curruum rotæ ui inflexæ nūquam ad pristinā restitutiōē

EX PLVTARCHI MORALIBVS XIII.

queunt reuocari, itidem histrionum baculi. Ita quædam ingenia sic consuetudine, & institutione deprauant, ut corrigi non queant.

Vt ciuiles seditiones rectius in hostes transferimus. Sic rectius inuidemus alienis, quam fratribus, etiam si sit optimū omnino non inuidere.

Vt in bilance, altera surgere, altera cedit, ac deprimitur. Ita frater euecto ad maiora fratri cedere debet, submittens sese, non repugnans.

Vt in numeris minores additi maioribus, eos multiplicant, & uicissim multiplicant ipsi. Sic frater obseruiens fratri euecto ad honores, & auget illius dignitatē, & uicissim ornat illi splendore.

Vt in digitis, etiam qui scribere, aut canere nesciunt, tamē una cum illis mouentur, & obsequiū. Sic fratres fratribus magistratū administrantibus adesse conuenit.

Vt feris bellum est cum iis quæ iisdem aluntur, cū cæteris pacē agunt. Sic inuidia & emulatio inter eiusdem artis professores. Nam pugili cum cursore conuenit.

Vt conuenit amantibus diuersas amicas, in eandem depereuntibus male conuenit. Sic dissident qui eadem ex re gloriā affectāt.

Diffimile.

Qui diuersam ingrediuntur uiam, non possunt sibi mutuo prodesse. At qui diuersa uitæ ratione utuntur, adimunt inuidiam, ac magis sibi inuicem sunt auxilio.

Vt macula statim eluenda, ne inhærescat, & difficilior eximat. Ita dissensio fratrum ilico tollenda, ne gignat odium.

Vt si buboni accedat febris, nihil est periculi, uerum si sublato illo tamen morbus perseueret, uidetur altius egisse radices. Sic fratrum dissensio, quæ cessat lite finita, causæ erat, non ipsorum. at si manet etiam dum negotio confecto, iam negotium prætextus erat, non causa sed exulceratus animus in causa fuit.

Vt aqua in locos hiantes ac diductos influit ac magis eos diuelit. Ita quidam irritant fratrum dissidia.

Vt amici detestantur saxum, aut canem incurrentem, qui eos dirimat. Sic execrari deberent homines caninos, qui maledicentia

D. ERASMI ROT. SIMILIA.

sua dirimunt necessitudinem, mutuamq; beneuolentiam.

Cassiteris, id est, stannum, uel plumbum album, æs ruptum ferruminat, utrumq; contingens propter affinitatem, quã habet cum utroq;. Ita amicus amicitiam ac beneuolentiam disruptam reconciliare debet, utriq; sese accommodans ex æquo.

Vt non impletur uas quod semper effundit, nihil accipit. Ita non accipit sapientiam, qui semper loquitur, nunquam auscultat,

Erat porticus in olympia, quam septiuocam uocant, quod pro una uoce multas redderet. Ita locutulei quidam, uel uno prouocati uerbo sermonem immensum referunt.

Vascula inania maxime tinniunt. Ita quibus minimum inest mentis, hi sunt loquacissimi.

Aiant semen, quod statim effunditur, inutile esse ad genituram. Ita sermo garrulorum ad nihil conducit.

Vt ædium ostio carentiũ, & crumenarum absq; uinculis, nulla est utilitas. Ita multo magis oris claustro carentis, nullus est usus.

Vt triticum inclusum in uase, mensura auctum inuenitur, sed nitiat. Sic garrulus accepto sermone semper addit, & maiorem eum reddit, sed fide iam carentem.

Qui abigat homines cesto Veneris, a Venere uideatur alienus. Sic qui oratione molestus est & reddit inimicos, a Musis est alienus, & utendi ignarus, quandoquidem oratio ad conciliandos homines est reperta.

Vt terra quo melior est natura, hoc magis corrumpitur, si negligatur. Ita ingenia, nisi recte excolantur, quo sunt foeliciora, hoc pluribus uitis obducuntur.

Est terra quãdam asperior, duriorq;, quã tamen culta protinus ferax reddatur. Sic ingenia duriora natura, institutione mansuescunt.

Nulla fere est arbor, quã non sterilescat, ac tortuosa fiat, si cultura desit. Ita nullum tam foelix ingenium quod non degeneret, citra rectam educationem.

Nullus equus recte sessori paret, nisi arte domitus. Ita nullum ingenium non ferox, nisi præceptis cicuretur, & educatione.

EX PLVTARCHI MORALIBVS XIII

Nulla tam fera bellua, quæ non mansuescat cura. Ita nullum tam agreſte ingenium, quod inſtitutione non mitelcat.

Vt molli materiæ facile ſigillum imprimitur, ſi dureſcat non item. Ita puerorum ingenia facile quamuis recipiãt diſciplinam, ſin ætate dureſcant, non item.

Vt agricolæ uallos apponunt arbuſculis, quo recte creſcant. Ita qui inſtituit, addit monita, & præcepta ingeniis ſalubria ne deuari cent in uicia.

Qui diu in uinculis fuerunt, cum ſoluuntur, tamen claudicant adhuc, nec ingredi poſſunt. Ita diu uiciis aſſueti etiam cum ea deſerunt, quædam retinent ueſtigia.

Non ſatis eſt habere corpus ſanum, uerũ & bonæ habitudinis, ac robuſtum ſit, oportet, Sic ratio non ſolum pura debet eſſe, & a uitiiſ immunis, niſi ſit & robuſta.

Vt plures urbes præternauigaffe pulchrũ eſt, ſed expedit unam incolere optimam. Ita quam plurima ſunt cognoscenda, ſequenda retinendaq; optima.

Quemadmodum proci cum Penelope potiri non poſſent, ſtu prarunt illius ancillas. Ita qui philoſophiã nõ poſſunt aſſequi, aliis literis ſe contaminant.

Nutrices uagientibus pueris rurfum apponunt papillam. Sic diſcipul⁹ offeſus correptione, rurfũ eſt laude ſubleuãdus, ne deficiat.

Plantæ mediocri aqua aluntur, immodica ſuffocantur. Sic animus, moderatis laboribus adiuuatur, immoderatis obruitur.

Vt ſunt uices ſomni & uigiliae, noctis & diei, tempeſtatis & ſerenitatis, belli & pacis. Ita labores leuandi otio & luſibus.

Lyram & arcum remittimus, quo melius poſſint tendi. Ita recreandus otio animus, ut ad labores reddatur uegetior.

Vt Hierophantæ, quatenus licet, aperiunt myſteria. Sic de rebus arduis cautim & circumſpecte iudicandum.

Vt myſteria cum ſilentio ſpectantur. Ita quædam melius laudantur ſilentio, quam ratione.

Vt in lance momẽtum in utramq; partem æque propẽſum eſt, & in neutram inflectitur. Ita dubius animus.

Dii

III D. ERASMI ROT. SIMILIA.

Medici pharmacis amaris, dulce non nihil admiscēt, ut alliciāt. Ita parentes obiurgationis asperitatē lenitate debent mitigare.

Auriga non semper adducit habenas, sed aliquando remittit. Ita pueris non nihil indulgendum.

Vt asparagus spinosus dulcissimū fert fructum. Ita ex duris iniitiis magna uoluptas nascitur.

Qui prima uirginum dissidia non ferunt ad tempus. Idē faciūt quod ii, qui offensi labruscis, uuas maturas aliis relinquunt.

Sponsæ quæ statim offensæ moribus uirorum, eos deserūt. Per inde faciunt, ac si quis ictus ab apibus mel relinquat.

Vasa initio quauis occasione dissoluuntur, ac tempore cōmissuris compactis uix igni ferroq; diffecantur. Ita prima cōiugatorū cōsuetudo leui momento dirūpitur, sin coaluerit, lōge firmior est.

Ignis facile accendit in paleis, & pilis leporinis. sed idem mox extinguitur, si nihil addas. Sic iræ amantium, aut nuper coniu-gatorum, si nemo se admiscuerit.

Qui uenenis piscatur, facile interimit, & tollit piscem, sed corru- ptum & malum. Sic quæ philtris captāt maritos, stupidos habēt & inutiles.

Vt Circe non fruebatur iis, quos uerterat in fues aut leones, sed Vlyssē sanum ultra omnes dilexit. Ita quæ ueneficiis nactæ sunt maritos, insuauem cū illis uitam agunt, ob dementiam.

Quæ malunt dominari dementibus maritis, quam sanis ac prudentibus parere. Perinde faciunt, ac si quis in itinere malit du- cere cæcum, quam sequi uidentem, & uiæ gnarum.

Vt Pasiphææ maluit tauri congressum, cum uxor esset Minois. Sic quædam nuptæ moderatis, ac feueris uiris, ad intemperantiū amorem deurgunt.

Vt qui in equum insilire nō possunt ob imbecillitatem, docēt ipsum inflectere genua. Sic quidam generosas ac potentes nacti uxores, nō dant operam, ut ipsi meliores fiant, sed illas deprimūt.

Pro equi magnitudine temperamus frena. Ita pro uxoris dig- nitate moderanda gubernatio.

Diffimile.

EX PL

Luna cum

abest, laet

ci debet, eode

Diabus uo

quicquid fit i

nitio marit

Cum spir

gis astringit

& tonicam

care, magi

Vt inutil

fenter simi

si uiro mœ

Vt Geor

sed una cur

risa, & latis

Vt qui m

tate, marit

cum uxore

Vt rex

studiosos

similem e

brius cast

Vt fini

oportet u

Vt uir

& mulie

Vt co

corpore

Vt uir

domas n

Vt ne

Ita nem

Quer

EX PLVTARCHI MORALIBVS. XV.

Luna cum soli coniungitur, tum obscuratur, & occultatur, cum abest, lucet. Contra proba uxor praesente marito, maxime cōspi-
ci debet, eodem absente, maxime condi ac latere.

Duabus uocibus simul sonantibus, gratior fit concentus. Ita
quicquid fit in familia, fit quidem utriusq; consensu, sed tamē ar-
bitrio mariti.

Cum spirat Boreas, conatur ui uestem reuellere, at homo ma-
gis astringit pallium, quod si sol tepido uento demullerit, iā spēte
& tunicam abiicit. Sic uxor conans cōuiciis maritum a luxu reuo-
care, magis irritat, si placide ferat & roget, magis efficit.

Vt inutile spectaculum auro gemmisq; adornatum, nisi repræ-
sentet similem imaginem. Ita inutilis uxor quantumuis opulēta,
si uiro mœsto sit hilaris, hilari mœsta.

Vt Geometra negat moueri lineas & superficies sine corpore,
sed una cum corporibus moueri. Sic uxor in seriis, & ludicris, &
risu, & latis, & tristibus, accommodabit se marito.

Vt qui nō ferūt uxores secū edere, aut bibere, docēt eas ingurgi-
tare, maritis absentibus. Ita qui non communicant lusum, & iocos
cum uxore, faciunt, ut alibi quarant, inscisci uiris.

Vt rex musicae studiosus complures reddit musicos, literarum
studiosos doctos, aleator aleatores, rapax rapaces. Ita uir comptus
similem efficit uxorem, uoluptuarius incōtinentem, castus & so-
brius castam & sobriam.

Vt sinistrarum partium ictus redundant in dexteras. Ita uirum
oportet uxoris incōmodis commodisq; commoueri, & contra.

Vt uincula ex cōmissura uires accipiunt. Sic ex consensu uiris
& mulieris, familiae status.

Vt corpus nihil potest absq; animo, nec animus recte ualet, nisi
corpore incolumi, Sic inter uxore & maritum oīa sunt cōmunia.

Vt uinum appellatur, etiam si maior aquae pars sit admixta. Ita
domus mariti dicitur, etiam si mulier plus contulerit.

Vt nemo sentit qua parte stringat caecus, nisi qui indutus est.
Ita nemo nouit ingenium mulieris, nisi qui duxit uxorem.

Quemadmodum febres ex occultis causis, ac sensim collectae,

D. ERASMI ROT. SIMILIA.

magis metuunt, quam quæ ex manifestis & grauibus causis sunt orta. Ita occulta ac pusilla, cotidianæq; offensæ magis dirimunt beneuolentiam coniugatorum.

Qui pronubæ Iunoni rem diuinam faciebant, exemptum se abiciiebant ad altare, significantes a matrimonio bilem omnem procul esse oportere.

Vt uinum sic est austerum, ut idem tamen sit utile ac iucundum, non amarum, uelut aloë. Sic erit & materfamilias.

Quæ ueretur ridere apud uirum, ne uideatur lasciuia, nec agere quicquam, ne audax. Perinde facit quasi nec ungeretur, ne uideretur unguentis uti, nec lauaret faciem, ne fucis uti putetur.

Vt orator neglectis fucis, ac theatricis cultibus, rebus ipsis magis mouet auditorem. Sic uxor non meretricio corporis cultu, sed moribus commendatur uiro.

Vt tibicen per alienam uocem sonat. Ita mulier quædam non grauabitur per uirum loqui.

Vt philosophi colentes principem, se reddunt nobiliores, non illum. Sic uxores subdentes se uiro, laudem consequuntur. conantes autem imperat, deterius audiunt, quam quæ subiiciuntur.

Imperium uiri in uxorem non erit, cuiusmodi est domini in re possessam, sed cuiusmodi est animi in corpus.

Vt humida miscentur omnibus partibus. Sic inter coniugatos, omnia debent esse communia.

Vt ælurus unguentis effertur, & in rabiem agitur. Ita quædam uxores insaniunt, si senserint in uiris unguenta.

Qui ministrant Elephantis, non sumunt lucidam uestem. qui tauris, purpuream non induunt, nam his coloribus effertur. Tigrides tympanorum strepitum non ferunt. ita uxor ab his debet abstinere, quibus senserit maritum uehementer offendi.

Vt apicula per omnia circūuolitas, id quod est utile, domum adducit. Ita studiosus ex uno quoque quod ad mores confert, excerpit.

Vt corporis uitia grauiora sunt, quæ faciunt hunc. ita quædam animi uitia ob id sunt grauiora, quod uehementius perturbant, minus enim cruciat, si quis non credat esse deos, quàm si quis super-

EX P

Atiole timor

Comica

cum diuina

uolant conita

laborum del

Heracit

ipitos in su

dem comu

Polyerat

Corinthi. D

grasset. At

Licet sen

fugere, ad di

q; ferre poss

Si mis

pois effug

Latron

tuto sunt.

Vt tigr

quæ bona

Vt qu

perperam

dit. Ita le

noxios.

Bion

accipit f

quicquid

Guber

implor a

detraher

Vt A

EX PLVTARCHI MORALIBVS. XVI.

stitione timeat deos. Diffimile.

Comicus uenuste dixit de iis, qui lectos inaurant, ac de argentat, cum dii nihil nobis gratis dederint, nisi somnū, cur, id sibi magno uolunt constare. At cum dii somnū nobis dederint curarum, & laborum delinimentum, superstitiosus sibi illū reddit carnificinā.

Heraclitus dixit, uigilantibus unum communem esse mundum, sopitos in suum quēq; discedere. At superstitiosus ne uigilans qui dem cōmuni cū aliis mundo fruitur, semper sōnante cogitatiōe.

Diffimile.

Polycrates tyrannus non erat formidabilis, nisi Sami, Periāder Corinthi. Desinebat metuere, qui illinc in liberam ciuitatem emigrasset. At superstitiosus nō habet quo cōfugiat, ut metu liberes.

Diffimile.

Licet seruis, quibus spes nō est libertatis, ad principis statuā con fugere, uēditionē postulare, mutare dominū, si durius habiti sunt, q̄ ferre possint. Superstitiosus nec hoc licet.

Si miserū est seruire, multo miserrimū est seruire his, quos nō possis effugere.

Diffimile.

Latrones aut fugitiui, si aram aut statuam apprahenderint, in tuto sunt. At hic maxime trepitat superstitiosus.

Vt tigrides circūstrepentibus tympanis aguntur in rabiem. Ita quæ bonas mentes compescunt, feras & agrestes irritat, & efferat.

Vt quibusdam minus mali fuit, non omnino uidere, quam perperam uidere, uelut Herculi, qui filios uidens pro hostibus occidit. Ita leuius malum est, deos omnino non credere, quam credere noxios.

Bion inquit, quemdmodum quicquid paxillo appenderis, id accipit sustinetq;. Ita quibusdam quicquid suaseris admittunt, quicquid imposueris ferunt.

Diffimile.

Gubernator uidens insurgere tempestatem, deorum auxilium implorat, nihilo segnius interim clauum moderas, & antennam detrahens. At superstitiosus despondet animum.

Vt Arithmeticoꝝ digiti aliquando ualēt multis milibus,

aliquando nihil. Sic regum amici, aliquoties quoduis possunt, rursum mutata fastidium gratia, nihil possunt.

Vt frequētius cōuenit ad spectaculū, ubi nō nihil theatricæ stips confertur. Ita disciplinæ a pluribus coluntur, quæ præter uoluptatem, ac dignitatem, emolumentum etiam & cōmoditatē adferūt.

Vt in tranquillitate corpus expeditum redditur aduersus imminentem tempestatem, Ita tenui uictu, parcaq, ut medici loquunt, dieta utendum, ut si incidat opiparum conuiuium, possis enatare.

Vt in conuiujs temperamus ab appositis cibis, quo locus sit lauitiis, quas expectamus. Ita quotidiana parsimonia præmunien di sumus.

Vt qui sacrum exhibent, ipsi nihil inde gustant. Ita quidam alios accipiunt, ipsi abstinentes.

Vt qui sacram pecuniā uertunt in usus belli, uoluptatē transferunt ad necessitatem. Ita qui ad usum edunt, ac bibunt.

Quidam fastiditis propriis uxoribus, & formosis, amantibus, cum scorto mercede coeunt, gloriæ causa, magis quā uoluptatis. Ita quosdam cibi delectāt uel ob id ipsum, quod rari sint ac magno empti.

Vt axillarum titillatio risū gignit, sed insuauem & spasmo similem. Ita uoluptates iniucūda, quas corpus ab animo extimulatum, non sponte capit.

Diffimile.

Abominamur scēminas utentes ueneficijs in nos, & amplectimur ciborum artifices.

Vt membrum scabiosum semper opus habet frictu. Ita cupiditas animi nunquam satiatur.

Vt Athenienses nunquam de pace consultabāt nisi pullati, quē admodum dicebat Demades. Ita nobis non uenit in mentem moderatior uictus, nisi iam febris æstuantibus, & ad motis pharmacis.

Lysimachus ob sitim coactus se debere Scythijs. deinde cū frigidam bibisset aquam, dii boni, inquit, quam breuis uoluptatis causa, quantam deposui foelicitatem. Ita nobis cogitandum, postquā ob potiunculā intēpestiuā, aut Venerem in lōgum morbū incurrimus.

EX PLVTARCHI MORALIBVS XVII.

Vt cicatrix admonet cauendum esse uulnus. Ita memoria præteritorum malorum reddit cautiore.

Vt pueriles querimoniae, facile cõquiescunt. Ita leues cupiditates subducta materia facile sædantur.

Flosculorum odores per se parum efficaces, admixti oleo maiorem uim habent. Ita morborum causa, si in corpus incidant, iam humoribus collectis abundans.

Qui male affecto corpore, uitæ ratione morbum accersunt, ii quasi cœnum commouent.

Vt nauæ nimium onerantes nauem, deinde in exhaurienda sentina laborant. Ita qui corpus onerant cibis, ac deinde clysteribus inaniant.

Qui corpus ægre affectum ad balneas ac uoluptates trahit.

Quasi putrem ac laceram nauem deducit in mare.

Si ebrii comeffatores irrumpant in domum luctu funestam, non solum nihil adferent foelicitatis, sed eiulatum potius excitabunt. Ita uoluptates in corpore agro offendunt quoq.

Vt nauæ sereno cœlo non nihil laxant uela, cum est suspicio tempestatis, contrahunt. Ita corpori recte affecto non nihil permittendum, contra si quid timebitur morbi, cautius agendum.

Homines tantum pingues, ac robusti, duriq; similes sunt gymnasiolorum columnis, ut dixit Aristo.

Vt nauibus sentinae plenis onus detrahendum. Ita corporibus aggrauatis, subducendus cibus, ac potus.

Qui ita corpus exinaniunt pharmacis, ut peregrinis rebus expleant, ac magis noxiis. Perinde faciunt, ac si quis expulsis e ciuitate Græcis, inducat Persas, aut Scythas.

Vestes quæ nitro, similibusq; rebus lauantur magis atteruntur. Ita uomitus pharmacis extorti, magis offendunt.

Vt scelestæ mulieres abortum prouocant, ut rursus impleant ac uoluptentur. Ita quidam in hoc ipsum corpus euacuant pharmacis, & clysteribus, ut denuo liceat ingurgitare.

Qui a præscripta uitæ ratione, ne tantulum quidem audet discedere. ii ostrei uel stipitis potius uiuunt.

E

D. ERASMI ROT. SIMILIA.

Vt ferrum crebris immersionibus consumitur. Ita corpus crebris permutationibus uitatur, hoc est si nunc immodicis laboribus intendatur, nunc uoluptatibus liquefiat, ac molliatur.

Nautæ a nauigandi labore turpiter conferunt se ad uoluptates, rursum a uoluptatibus ad nauigationem redeunt. Ita quidam a deliciis ad labores, a laboribus ad delicias, summa uitæ icostantia sese uertunt.

Qui uiro malo addit opes & gloriam, is febricitanti ministrat uinum, bilioso mel, cœliacis obsonia, quæ morbum animi, hoc est stultitiam augeant.

Qui morbo laborant, cibos purissimos & lautissimos fastidiunt & recusant, si quis edere compellat, iidem restituti bonæ ualitudinî, caseo quoque, aut cepe lubenter uescunt. Ita stultis magnifica fortuna iucunda, Sapiētibus⁹ et iâ humilis, ac tenuis fortuna suauis.

Qui cibi dumtaxat causa ad conuiuium accedunt. Quasi uas adducunt implendum. Mistum.

Qui in eadem uehantur nauis, & in iisdem militant tentoriis, sese mutuo ferant, oportet. Sic qui uersantur in Republica. At in cõtiuiis nõ idem est necesse. nã illic periculũ est cõmune, hic nõ ite.

Qui rogant quid simus facturi, si non edamus, aut bibamus, & huiusmodi rebus utamur. Perinde faciunt, quasi Danaides essent sollicitæ quid facturæ sint, si dolium impleatur.

Qui e seruitute manumissi sunt, quæ dominis solent facere cõseruirent, ea faciunt sibi ipsis, suoq; arbitrio & praesidio. Sic nunc anima alit corpus multo labore, multisq; curis, postea facta libera seipsam alet contemplatione ueri, nec poterit ab ea auelli.

Vt corpus est instrumētũ animæ. Sic anima est instrumētũ dei.

Vt grauiora corporis uitia, quæ in uulnus, & in tumores erumpunt. Ita animi affectus, qui grauibus curis uitam reddunt molestant, ut uitium est, ex atomis omnia nata credere. at non angit animũ quæadmodũ auaritia. Dissimile.

Non timet mare, qui non nauigat, non bellum qui non bellat. non latrones, domi manens, non calumniatorem pauper, non inuidiam priuatus, non terræmotum, qui est in Galatia, non fulmẽ qui est in Aethiopia. At superstitiosus omnia timet, terram, mare,

EX PLVTARCHI MORALIBVS XVIII

aerem, cœlum, tenebras, lumen, strepitum, silentium, somnium.

Diffimile.

Serui cum dormiunt, non timent heros, uincti obliuiscuntur cõpedum in fomno, ulcera, carcinomata & grauiissimi etiam cruciatu conuiescunt. Sola superstitio etiam dormientem infestat.

Diffimile.

Tyrannũ mutato solo licet effugere. Qui deũ timet nõ est quo effugiat, quãdoq; nõ est deus, Diffimile.

Licet seruis, postulare distractionem & mutare dominum, Idẽ non datur superstitiosis, cum omnes deos metuant.

Si miseri sunt, qui duos nati sunt dominos, quanto infœliciores, qui dominis seruiunt uitis, a quibus non possunt aufugere.

Diffimile.

Sunt aræ seruis, sunt statuae, sunt asyla latronibus ad quæ confugiant, & ubi tuto sint. At hic maxime timet superstitiosus.

Vt Tigrides, si quis tympanis circumsonet, in rabiem agi dicunt, adeo ut seipsas deniq; discerpant. Ita quosdam offendit, quod aliis addit animum, puta musica, eloquentia &c.

Cum nauta uidet imminere tempestatem, primũ quidem deos inuocat, ut incolumi liceat in portum appellere, mox contrahit uela, atq; oĩa nihilo secius parat, quibus est opus. Ita nos debem⁹ auxilio diuino fidere, sed sic ut nostrã quoq; industriã adhibeam⁹.

Item arator ab Hesiodo iubetur diis sacrificare, deinde aggredi, & miles primum inuocat opem diuinam, deinde armatur.

Vt tremunt, qui urforum aut draconum iustra adeunt. Sic superstitiosi cum tractant diuina, existimantes deos semper paratos ad nocendum.

Qui diuos colunt metu alicuius mali. Perinde faciunt, ut ii qui tyrannos uenerantur, ne noceant, quos oderunt animo.

Quidam dum stulte fugiunt latrones, aut feras, in auia incidunt & barathra, aut præcipitia. Sic quidam superstitionem ita fugiunt, ut incidant in impietatem, cum in medio sit pietas.

Vt qui e uinculis emittunt, licetius uagant, q̃ ii q̃ nõ fuerunt in uinculis. Sic pueritia cum a præceptoris gubernatione soluitur.

Eii

D. ERASMI ROT. SIMILIA.

Qui demissi a pædagogis, suo relinquuntur arbitrio, non abiciunt imperium, sed mutât principem. Nam pro pædago iam rationi parent.

Qui in ciuitatem ascripti sunt, & hospites, multa damnant, ac moleste ferunt. At qui in ea a pueris sunt educati, quiq; asueuerûnt, probant. Sic qui philosophiam a pueris imbiberunt.

Vt athletis amphiotides adduntur contra plagas. Ita pueris focalibus magis est opus, aduersus pestilentem orationem.

Vt peius sentiunt de homine, qui dicunt eum esse iracundum, perniciosum, quam negât eum uiuere. Ita minus male sentiunt de diis, qui negant ullos esse, quam qui dicunt morosos, noxios, irritabiles, ut faciunt superstitiosi.

Vt ager si non colatur, non solum infrugiferus manet, uerum etiam multa syluestria producit. Ita adolescens rationis capax, nisi præceptis honestis exerceatur, non solum non euadet bonus, sed ad multa uitia desectetur.

Diffimile.

In ludo sphaeræ, simul discunt, & mittere & excipere commode. At in doctrina prius est bene accipere, quam mittere, quemadmodum concipere prius est, quam parere.

Vt aues subuentaneos concipiunt foetus. Sic inutilis oratio accepta, nec inharens, sed protinus in auras dispergitur.

Vasa ad excipiendum quod infundit, accommodant & inclinant sese. Sic qui discit debet accommodare sese, ne quid effluat eorû, quæ utiliter dicuntur.

Vasorum malorum & putrium aures quibuslibet implent potius quam necessariis. Ita quidam stultissima protinus discunt.

Qui equos recte alunt, eos docent parere freno. Pueros qui uolet instituere primum asuefaciat, ut dicto sint audientes.

Si quid in utres uelis infundere boni, uentum atq; aerem emoueas, oportet. Sic factum, ac tumorem eximas oportet ab animo eius, quem uelis docere.

Malus consiliarius omnia deprauat assidens. Sic inuidia nulla magis damnat, quam quæ sunt optime dicta.

EX PLVTARCHI MORALIBVS. XIX.

Vt lumen. Ita nec oratio ulli prodest, nisi uolentibus accipere.

Vt œconomicis & amici profunt & inimici, quemadmodum dixit Xenophon. Sic uigilans auditor & cordatus nō solum dictis, uerumetiam erratis aliorum fit eruditior.

Vt in alienis oculis nos metipfos cōspicimus. Sic in aliena dictione quid nos deceat aut dedeceat, contemplandum est.

Vt ad sacrum epulum, sic ad auditionem oportet placidum ac beneuolum accedere, ut benedicta probes candide. aut si parum recte dicat, tacitus notes quamobrem errauerit, & animi conatū certe probes.

Facile est demoliri, quod alius extruxit, at difficillimum, idem aut melius aliquid extruere. Ita aliorum orationem repræhendere in procliui est, at eodem modo meliusue dicere, non est perinde facile.

Vt multa belli inania, iuxta prouerbium. Ita & auditionis, puta supercilium, acclamatio, strepitus, & id genus alia.

Quemadmodum in iis, quæ ad tibiam canūtur, multa fallunt, ac suffugiunt auditorem errata. Ita in oratione phalerata, multa inepte dicta fallunt auditorem, ob phaleras, & fucos orationis.

Qui coronas nectunt, bellissima quærūt, non utilissima. At apes etiam amarissimo thymo insidunt, atq; inde mellificium colligūt. Sic oportet auditorem, non flosculos orationis, uoluptatis causa sectari, sed uim sententiarum, & utilitatem.

Diffimile.

Non oportet hoc animo ad audiendū accedere, quo ad spectaculum. puta ut tantum delectemur, sed ut meliores efficiamur.

Non conuenit, ut in tonsrina surgens, ad speculum contempleris teipsum, num recte sis curatus. Ab oratione discedens, non expendas, num melior sis factus, aut deterior ex auditione.

Vt balnei non purgantis. Ita nec sermonis ulla est utilitas.

Non sic ad audiendum est accedendum, ut uelis inungi & oblini facis, quo nitidior fias, sed gratiam habeas, si uelut alueare acri fumo, sic ipse mordaci sermone, purgeris animo, qui cæcutientia & lippitudinis est plenus.

Eiii

D. ERASMI ROT. SIMILIA.

Qui bibunt, ubi iam defuerint sitire, tum poculi sculpturam cōtē plantur. Sic in oratione, primū animaduertēdū, q̄ salutare sit quod dicis, deinde si uacat, quid sit elegans, aut nitidum, cōsiderare licet.

Qui statim orationis ornatum requirit. Perinde facit, ac si quis nolit antidotū bibere, nisi uas sit adductū ex Atticā Veneris figulina, nec in hyeme ueste iduere, nisi quæ lanā habeat ouiu Atticarū.

Vt qui ad conuiuium accessit, utitur appositis, nec aliud requirit. Ita discentem tacite audire oportet, donec qui dicit perorarit. tum si lubeat utilem aliquam quæstionem proponere.

Vt apud Homerum Vlysses rideret a procis, quod panis frustula peteret, non enses, neq; lebetes. Ita magis ride ndi sunt, qui disserenti minutulas ac friuolas quæstiunculas obiiciunt.

Vt qui claue uelit secare ligna, securi aperire ostiū, utriusq; usu sese priuat. Sic qui dicentem alienis ac friuolis quæstiunculis perturbant, non solum nullum capiunt fructū ex iis quæ dicunt, uerū etiam mali uiri opinionem, atq; odium lucrifaciunt.

Vt morbus non calandus est, sed in publicum efferendus, quo sanari possit, ut dixit Heraclitus. Sic inscitia non est tegenda.

Vt tragædi in theatris. Ita philosophus in scholis est audiend⁹, nempe ad finem usq; , Dissimile.

Qui pecuniam dat, quātum impertit alii, tantum sibi detrahit. At non idem sit in laude, & tamen hoc imaginantur maligni quidam, partius impertientes laudem, quam pecuniam.

Vt qui maligne dant aliis, uidentur ipsi parum habere. Ita qui parce & maligne laudant alios, uidentur adhuc suas esurire ac siti re laudes. Dissimile.

Iudex in causa nihil tribuens amori, tantum rem perpendit, ac secundum eam pronunciat. At in audiendis philosophis, multis lapsibus candide fauendum est. unde ueteres iuxta Mercurii statuam, Gratiarum item ponere soliti sunt.

Vt iuxta uias asperas, ac salebrosas, uiolæ, flosculiq; nonnunq̄ occurrunt. Ita in oratione infacunda nonnunq̄ & sententiæ, & figuræ incidunt dignæ quæ laudentur.

Vt hædera undecuis ex se inuenit, quo se alliget. Ita amor etiam

iis capitur, quæ non amantem offendunt.

Ut amantes candide interpretantur uitia quædam. Ita debent & auditores dicentium.

Bonus cõuiuua nõ existimat hoc tãtũ suarũ esse partiũ, ut suauiter accipiat, cura sumptuq; alieno, sed debet cõmodũ uicissim exhibere cõuiuã. Sic auditor nõ tantũ audit otiosus, dicente sollicito. sed uultu, oculis, applausu, fauore, iuuare oportet dicentem.

Ut in ludo sphaeræ alterius est commode mittere, alterius scite excipere. Sic in audiendo cõuenit utrumq; suo fungi officio, tum eum qui differit, tum eum qui aufcultat.

Qui castam ac philosophicam oratiõem meretriciis ac philosophicis laudibus prosequuntur. Perinde faciunt atq; ii, qui athletam liliis aut rosis coronent, non lauro, aut oleastro.

Ut non quæuis corona quemuis decet uictorem. Ita non quæuis laus, aut quiuis honos, quemcunque hominem

Ut ridiculus sit cantor, qui rem grauem Lydiis efferat modis. Ita ridiculus qui de diis, aut recte uiuendo uerba faciens, rhetoricis lasciuat flosculis.

Non quæadmodũ parasitus conuicio tactus ab iis, a quibus alif, ridet ac nihil commouet. Ita a philosopho reprehensus debet esse affectus, sed nec offendi oportet, nec impudenter negligere.

Ut caro quæ callo obduruit, nõ accipit uibices plagarũ. Ita animus assuetudine peccandi, nõ cõmouet cor reptione licet acri.

Qui correptus statim fugit, exosus admonitorem, Peride facit, ac si sectus a medico continuo offensus aufugiat, non expectans ut obligetur, & oblinat uulnus ac mitigetur, nam is quod dolet iam passus, quod confert, non uult experiri.

Ut Telephi uulnus eadẽ hasta sanatũ est, quæ uulnus inflixerat. Ita uulnus obiurgationis ab eodem sanabitur, qui fecit.

Ut q; sacris iniciat pferũt primos illos insultus, spe securarũ dulcedinis, ac lucis. Idem faciendum iis, qui a philosopho obiurgant.

Ut priusq; assueuimus, multa nos offedũt in homie, quæ postea assuetis sunt etiam iucũda. Sic in literis, in philosophia, prima illa tædia toleranda sunt, donec usu fiant facilia iucundaq;.

D. ERASMI ROT. SIMILIA:

Vt uasa angusto ore difficilius recipiunt, sed retinent certius liquorem. Ita ingenia quæ tardius percipiunt, fere meminerunt tenatius.

Vt pulli inuolucres semper hiantes pendent de ore alieno. Sic quidam molesti sunt docenti, quod necessarium sit eis omnia mæsa in os inferere, nihilq; tradant ipsi sibi.

Vt quidam crebris diuerticulis uiam breuem reddunt longam. Sic nonnulli docentem crebris quaestiunculis nihil ad rem pertinentibus interpellantes, perpetuam interrumpunt doctrinam.

Quemadmodum ignaui, cibiq; auidi canes, domi ferarum pelles mordent, ac uillos uellunt, feras ipsas in uenatu non attingunt. Sic quidam præpostere studiosi, de nugis agunt, caput disciplinæ non attingunt.

Disimile.

Non ut uasa, itidem ingenia desyderant repletionem, sed satis est accensio, uelut incitamentum in materia, quouis inueniendi, & cupiditas ueritatis incitetur.

Veluti si quis ignem petat a uicino, deinde illic luculento reperito foco desideat, maneatq;. Ita quidam semper assident præceptorum, nec accedunt ingenium suum, ut domi suo fruantur igni.

Quemadmodum iuxta Philoxenû, suauissimæ sunt carnes, quæ non sunt carnes, & iucundissimæ pisces, qui non sunt pisces. Ita maxime delectat admixta philosophiæ poesis, & poesi admixta philosophia.

Vt in obsoniis non solum sequimur uoluptatem, sed etiam salutarietatem. Sic in audiendis & legendis authoribus.

Frustra clauduntur portæ ciuitatis, si una relinquatur aperta, per quam hostes irrumpant. Ita non satis est in cæteris temperatum esse, si auditus pateat perniciosi sermonibus.

Vt diligentius seruanda est porta, qua uia sit ad regiam. Ita cautius seruandus auditus, quod maxime sit cum rationali animi parte coniunctus, & quod per eam admittitur, maxime potest uel iuuare uel lædere.

Quidam Amethystû adhibent in computationibus aduersus ebrietatem. Multo magis in audiendis poetis, præcepta sunt adhi-

EX PL

benda, ne qui

Vt in his

caces, in illis

clara, multa

Vt Simon

ipi possent.

Quemad

alum præc

utoribus,

Si multi

et Lycurgu

poetica, no

salutaris,

Vt man

philosophia

cognitione

Quemad

percrea quo

fallat. Ita

mouetq;

Non ut

mendatio

Veneru

utilibus, a

Vt foc

quia est re

Vt in p

qui pinxi

imitabin

Quad

apta. Ita

tumetsi a

quas furto

EX PLVTARCHI MORALIBVS XXI.

benda, ne quid inficiant animum.

Vt in his locis ubi multæ nascuntur herbæ ad remedium effi-
caces, in iisdem multæ nascuntur letales. Sic in poetis multa præ-
clara, multa pestifera.

Vt Simonides dixit, stupidiore esse Thessalos, quam ut a se de-
cipi possent. Ita q̄ feliciore sunt ingenio, citius a poetis corrupuntur.

Quemadmodum Vlysses auribus cera obturatis, Sirenum peri-
culum præternavigauit. Ita nos si quid incidit blande fœdum in
autoribus, præteruehi oportebit.

Si multi inebriantur uino, non ob id incidendæ uites, ita ut fe-
cit Lycurgus, sed propius admouendi fontes. Ita si multi abutuntur
poetica, non protinus abiicienda, sed adhibenda cautio, ut fiat
salutaris,

Vt mandragora iuxta uites nascens, uinum reddit lenius. Ita
philosophiæ ratio admota poeticiæ, moderationem efficit eius
cognitionem.

Quemadmodum in picturis plus mouet color, quam lineæ, pro-
pterea quod propius hominis formam repræsentet ille, magisq̄
fallat. Ita mendacium admixta ueri similitudine, magis allicit,
mouetq̄, quam duplex oratio, quæ nihil habeat fuci.

Diffimile.

Non ut inuenire licet sacra sine tibiis & choro. Ita poësim absq̄
mendatio licet inuenire.

Venenum admixtum cibis, pestilens sententia admixta rebus
utilibus, ac iucundis.

Vt fœdis animantibus scite effictis delectamur. Ita in poësi,
quia est rerum adumbratio, etiam mala recte efficta delectantur.

Vt in paricidio, aut in cestu depicto, artem modo laudamus ei⁹
qui pinxit, rem ipsam detestamur. Itidem in poetis elocutionem
imitabimur, rem execrabimur.

Quædam per se non pulchra, quibusdam ob id bona sunt, quod
apta. Ita laudantur in poetis quædam, quod congruunt personæ,
tametsi alioqui fœda. Demonides claudus præcaba f, ut crepidæ,
quas furto amiserat, quadrarent ad pedes eius qui sustulisset.

F

D. ERASMI ROT. SIMILIA.

Vt periculum sit, si omnes in idem inclinēt latus nauis, sed aliis alio inflectentibus, nauis optime libratur. Sic seditio & dissensio inter rhetores tutiorem reddit statum ciuitatis. Item dissensio poetarum inter se facit, ut minus inficiant opinionem lectoris.

Quemadmodum medici Cantharidis, quæ letale uenenū est, pedibus tamen & alis ad remedium utuntur. Ita licet ex eadem poetæ decerpere, quo medearis illius ueneno. Nam semper aliquid admiscent, quo significant se damnare, quod narrant.

Qui omnia student exprimere, multa praua imitantur imprudentes. quemadmodum Aristotelis balbutiem, & Platonis incuruos humeros familiares exprimebant.

Diffimile.

Non quemadmodū omnia religiose metuimus, ac reueremur in sacris. Ita oportet in autoribus omnia uenerari, sed audacter adhibito iudicio probare quædam, quædam improbare.

Diffimile.

Non sic est Poetis parēdū aut Philosophis, quæadmodū pueri obtēperant pædagogis. sed quemadmodū Cato puer parebat quidem pædago iubenti, sed rogabat quam ob causam id iuberet. Ita fides habenda autoribus, si causam idoneam reddiderint.

Quemadmodū in uite, luxuriantibus folijs ac palmitibus sæpe fructus occultantur. Itæ in poematibus, figuris ac fabulis luxuriantibus, multa cognitu utilia fallunt adolescentem.

Quemadmodum in eiusdem pascuis apicis florem sequitur, capra fruticem, sus radicem, quadrupedia fructum. Sic in Poetis aliud aliud quarit, hic historiam, ille sermonis ornamenta, ille probationes, ille præcepta uiuendi,

Vt equis non in ipso cursu frenum iniicinus, sed ante cursum. Sic qui propensi sunt ad iram aut libidinem, ante rationibus ac monitis refrenandi sunt, priusquam in periculum uentum sit.

Vt apis ex amarissimis floribus, & asperissimis spinis mel suauissimum, ac lenissimum colligit. Sic ex turpibus, ac sceleratis fabulis, utcumq; decerpi potest aliquid utilitatis.

Vt freno circumagitur equus, ut clauo nauis. Ita oratione du-

EX PL
cuntur homi
Quemad
pertum, ad
mit autem
Vt qui ue
nium, aut
hominem,
Vt qui f
re perturba
legendis, P
torum, ne p
Frustra
deorsum tr
di instituit
Vt in cu
bitus induc
aliquid de
Non ut
Sic repen
tum abiit
Vt ad
uita ad pl
res nostr
Vt pa
ne. Ita f
Vt qu
te rpor
tas, nul
conqui
tis hab
Vt
accumu
Vt u

EX PLVTARCHI MORALIBVS XXII

cuntur homines.

Quemadmodum medici pharmacum, ad unicum morbum re-
pertum, ad omnes similes ac finitimos accommodant. Ita conue-
nit autorum dicta ad uarios usus accommodare.

Vt qui uestes flagellant, corpus non attingunt. Sic qui generis
uitium, aut paupertatem exprobrant, non proprie tangunt ipsum
hominem, sed externa calumniantur.

Vt qui subito e summis tenebris in lucem educitur, magnope-
re perturbatur, nisi paulatim lumini assueuerit. Sic in Poetis præ-
legendis, Philosophorum opiniones inspergenda in animos pue-
rorum, ne postea ad tam diuersas doctrinæ rationes perturbentur.

Frustra suber appenditur retibus ut natet, si plumbum annexū
deorsum trahat, & in æquo teneat. Ita frustra præceptis bene uiuē-
di institui mur, si malitia addita non finit e stultitia emergere.

Vt in curatione non sentitur morbi leuamen, nisi syncerus ha-
bitus inducatur. Sic in philosophia non proficitur, nisi paulatim
aliquid decedat de stultitia, donec in alium mentis habitū p̄ficiat.

Diffimile.

Non ut Cæneus subito e muliere factus est uir, optādo tantum.
Sic repente ex improbo uiro, probus euadit quispiam, ut qui cubi-
tum abiit stultus, surgat sapiens,

Vt ad lineam applicandus est lapis, non ad lapidem linea. Sic
uita ad philosophorum decreta corrigenda est, non ea sunt ad mo-
res nostros trahenda.

Vt paulatim umbra remissa sentimus nos magis esse in lumi-
ne. Ita sensim imminuta stultitia, in sapientia proficimus,

Vt qui in immenso nauigant mari, ex ipsa uentorū uī, cursusq̄
te n̄pore coniciūt se promouisse, etiam si nondum appareat por-
tas, nusq̄ tamen consistunt, donec portum attigerint. Ita non
conquiescendum in philosophia, donec ad perfectum illum sapiē-
tis habitum peruentum sit.

Vt qui paulū addit paulo, idq̄ frequenter facit, ingentē aceruū
accumulat. Ita assiduitas ad bonā mentē parādā plurimum ualeat.

Vt uerus amor erga mulierē, non desyderat testē, sed sat habet

D. ERASMI ROT. SIMILIA.

si clam ea potiatur. Ita uir sapiens recti conscientia contentus. At qui sicte amant, ostentant & iactant.

Vt agricola lubentius uident spicas inclinatas, quam erectas in altum, nam illas onustas fructu intelligunt, has inanes. Sic adulescentes priusquam profecerunt in philosophia, tumēt ubi doctrinæ fructum perceperint, submittunt sese.

Vt e uasis cum explentur liquore, aer expellitur. Sic qui profecerunt in philosophia, ueris implentur bonis, ac minus iam gloriantur barba & pallio, minusq; seueri sunt in alios, in seipos duriores.

Vt inicianur homines clamore ac tumultu, deinde cum sacra fiunt, taciti ac uenerabundi auscultant. Ita initia philosophiæ tu multuosa sunt, tranquilla mysteria.

Vt in tempestate apparentibus geminis, nauæ in spem erigunt. Ita post primam illam in philosophia desperationem, lux ueritatis oborta discutit eam diffidentiam.

Menedemus aiebat multos nauigare Athenas, qui primū essent sapientes, deinde fieri philosophos, id est sapientiæ studiosos, deinde rhetores, postremo idiotas. Sic in philosophia quo magis profeceris, hoc minus turgebis fastu.

Qui dētibus laborant, protinus medicum adeunt, malum exponunt, qui febre tenentur, accersunt. at phreneticus, nec accersit, nec admittit, ob morbi uehementiam. Ita qui uitia sua calant, nec admonentem patiuntur, de his nulla salutis spes est.

Vt qui laborant, non affectant haberi ulcerosi, sed magis fugiunt esse quam uideri. Ita non est affectandum, ut uidearis malus, sed magis abominandum ne sis talis, quam ne uidearis.

Diogenes uidens adolescentulum quendam in popina, ei pudore intro fugienti. quo interius, inq; fugeris, hoc magis eris in popina. Ita uitiosi quo magis abdunt sese intra seipos, hoc magis sunt id quod sunt. Foras prodeant oportet, si cupiunt effugere seipos.

Vt q; egēt, hoc magis ac molestius egent, quo magis dissimulant egestatem. Sic qui uitiosi sunt, ac dissimulant ob fastum & arrogantiam, peiores sunt.

Vt equi iam mansuefacti, etiam si auriga non utatur habenis,

EX PLVTARCHI MORALIBVS. XXIII.

tamen suapte sponte rectam pergunt ire uiam. Sic affectus a rati
one iam pridem domiti & assuefacti, nec in somnis, nec in morbis
sopita ratione, quicquam tentant turpe,

Ut corpus assuefit, ne conuieant aut lachrymentur oculi, ne
palpitet cor. Ita multo magis animus ne phantasiis comoueatur.

Quemadmodum cum morbo in corporis parteis non suas traf
fertur, signum est morbi parantis abire. Sic cum offendimur, qui
bus consueuimus delectari, indicium est futuræ sanitatis.

Ut non est uerus amor, qui caret zelotypia. Ita non amat uehe
menter uirtutem, nisi qui ardet æmulatione recte factorum ab aliis.

Ut acer equus suapte sponte facile currit. Ita qui ardet amore
uirtutis, non eget admonitore.

Ut amanti omnia placent in amato. Sic in eo, in quo uirtutem
amamus, etiam gestum, incessum, & aspectum imitari gaudemus.

Ut qui uere amant, etiam balbutiem ac pallorem adamant in
amatis. Sic admirator uirtutis, non horret Aristidis exilium, nec
Socratis paupertatem, nec Photionis condemnationem.

Ut qui se comunt, adhibent speculum. Sic gesturus negotium
proponit sibi laudatorum uirorum exempla.

Olim ediscebant nomina digitorum, iisque aduersus terrores ue
luti remedio utebantur, singulis lente recitatis. Sic aduersus omneis
animi perturbationes, exempla quadam optimorum uirorum ha
benda sunt in promptu.

Ut qui desperat se fore diuitem, largius impendit. at qui iam
spe uicinus est opulento, is nec pusillum contemnit lucellum, & mi
nimis parcit. Ita qui confidit se fore bonum uirum, & minima ui
tia studet corrigere, & nihil negligit, quod aliquo modo conducit
ad bonam mentem.

Qui sepem aut aggerem construunt, quæuis congerunt, lignum,
faxim, aut columnam a sepulchro delapsam. At qui regiam ædi
ficat, nihil temere componit. Sic uir bonus nullam uitæ partem
negligit incompositam.

Diffimile.

Licet inuenire regionem, ubi uenena non sint, quemadmodum
affirmant de Creta. At non licet inuenire rempublicam, quæ non

alat inuidiam, contentionemq.

Vt priscis satis erat si a feris non laderentur, posteriores etiã in suum commodum uertere cœperunt, pellibus uestiri, carnibus uesci, felle mederi. Sic nobis agendum est, ut ab inimicis non solum non lædamur, uerumetiam adiuuemur.

Non potest quæuis arbor mitescere, neq; qualibet fera cicurari, proinde hæc quoq; qua possunt in suum uertunt usum. Sic qui ad amicitiam adduci non possunt, horum odio ad nostrum commodum abutemur.

Aqua maris inutilis potui, sed alit pisces, seruit nauigantibus. Sic in unaquaq; re quod inest commoditatis, excerpendum est.

Prometheus, Satyrum cum primum uidens ignem uellet amplecti, admonuit eum exuere contingentem. at oculis prabere lumen, calfacit inquiens, & seruit artibus. Sic eadem res, ut utaris, ita perniosa est, aut utilis.

E corporis morbo quidam hoc excerpunt commodi, quod uacant negotiis, quibus distringebantur. & quosdam labores obiecti reddidere ualidos. Sic quibusdam exilium, paupertas, naufragium, occasio fuit philosophandi.

Quemadmodum qui stomacho ualent, & animantia sanissima, saxa, ferrum, serpentes, & scorpions concoquunt, eaq; in nutrimenta uertunt. contra ualeudinarii, etiam pane & uino offenduntur. Sic stulti & amicitias perdunt, sapientes etiam inimicis recte norunt uti.

Lynceus per quercum uidet, inimicus etiam per famulum, per amicum perspicit, quid agas.

Vt uultures ad extincta corpora odore feruntur, sana non sentiunt. Sic inimicus, si quid deliqueris, statim olfacit, atq; eo confestim accurrit, ad recte facta stupidus.

Vt hostis semp iminens muris, i causa est ut uigilet, ac sobria sit ciuitas. Sic inimicus obseruas, qd agas, facit ut nihil agas, dicasue temere.

Dionysiaci saepe negligenter inter se canunt in theatris, uerum cum certatur, tum multo diligentius agunt omnia. Sic accuratus gerit rem, qui scit uitam suam ab aduersario obseruari.

EX PLVTARCHI MORALIBVS. XXIII.

1 Absurdum existimant obprobare cuius corporis uitium, a quo non sis ipse immunis. At multo magis ridiculum, animi uitium in alterum conicere, quod in te recidat.

Quemadmodum Thelephus, quoniam carebat amico, coactus est ab hoste petere remedium ac medelam uulneris. Ita qui non habent liberos, amicos, a quibus admoneantur, saepe numero ab inimicis sua audiunt uitia.

Item ut Thelephus non respexit hostem, cuius erat hasta, sed salutem quam adferebat. Ita non oportet offendi inimici conuicio, sed si uerum admonet, uertendum est ad uitæ correctionem.

Ut ille Theffalum Prometheum uolens occidere, gladio difsecuit tuber, ac sanauit. Ita saepenumero conuicium per iracundiam dictum ab inimico. uitium animi uel ignotum nobis uel neglectum sanat.

Ut qui luctantur, non abstergunt suum puluerem, sed se mutuo contaminant, ut mutuo cadant. Sic quidam accepto conuicio, non id purgant, sed obseruant quid uicissim in illos possit torqueri.

Ut si uel inimicus ostendat lutum adhærens festi, non reiicis in illum, sed abstergis. Ita si quis ostendat maculam uitæ, non regerendum est conuicium, sed abstergenda labe.

Ut inueterata consuetudo etiam si lædat, tamen haud facile propellitur. Ita similtas inuidiam, zelotypia mali memoriam in animo relinquit.

Quemadmodum a feris exorfi, didicimus & homines iugulare. Sic assueti inimicis male facere (quod iustum existimatur) nisi cauemus, discimus paulatim, & erga quosuis eadem facere.

Ut non est Corydalis absq; crista. ita non est ingenium absq; inuidia innata.

Ut cupimus cloacas quã longissime ab ædibus nostris abesse. ita in inimicos uitiorum purgamenta reiicere profuerit.

Ut Onomademus noluit omneis tolli, qui diuersarum fuissent partium, ne sublatis inimicis omnibus, cum amicis (inquit)

incipiamus digladiari. Ita consumptis in hostes huiusmodi affectibus, magis comes sumus erga amicos,

Vt agricolæ iuxta allia & cepas, serunt rosas, quod quicquid est in illis molesti odoris, in hæc transeat. Sic inimicus, si quid est in nobis mali animi, id totum in se recipiens, ac consumens, reddit nos amicis iucundiores.

Perinde ac si mutilus, ac cæcus metuat, ne Briareus fiat Centi manus, aut Argus centoculus. Ita quidam metuunt, ne plurium sint amici, cum nec unum adhuc uerum habeant amicum.

Vt mulier impudica, cum multis se commiscens, nullum certum habet amatorem. Ita qui multorum appetit amicitiam.

Vt puella in pratis alium post alium flosculum decerpēs, semper nouis arridentibus capitur, priores negligit. Sic qui multas instituit amicitias, ac mox saturatus alias quærit.

Vt fluuius in multos deductus riuos, fluit tenuis ac languidus. Sic beneuolentia in multos distracta languescit & euanescit.

Vt animantia quæ unicum pariunt foetum, uehementius amant, Sic erga unum ardentior est beneuolentia.

Quemadmodum muscæ in popinis non manent, si desit nidor. Ita uulgares diuitum amici non perseverant, si non adsit utilitas.

Veluti qui nummum adulterinum. Ita qui amicum habet non exploratum, ubi senserit improbum esse, cum priuatur eo, gaudet, cum habet, optat effugere.

Vt malum cibum nec retinere possis citra noxam, nec reiicere sine molestia. Ita malum amicum, si teneas, lædit, nec tamē absque inimicitia, ac tumultu ueluti bilem potes abiicere.

Vt rubo, spinisq; complectentibus nos discussis, ad uitam aut oleam tendimus. Ita non quemuis obuiam oportet in amicitiam admittere, sed ad idoneos, reiectis aliis, eundem est.

Vt Zeuxis lente pingebat, quod diu duraret. Ita diu explorandus amicus, qui sit perpetuus futurus.

Vt diligenter compingitur nauis, quæ sit in tempestatibus præsidio futura, & agger uariis casibus oppositus. Ita diligenter probandus amicus, quo sis usus ad omnia.

Dissimile.

Qui subinde substitit in uia, minus proficit. Atque in philosophia etiam relabimur in malitiã, intermisso ad honesta cursu, ceu nauis retroacta a flu.

Dissimile.

Planeta iuxta Mathematicos cum desinunt procedere, figuratur. At in philosophia subsistere nõ licet, sed assidue est progrediendũ.

Vt statera non potest consistere, sed aut in hanc aut in illã uergit partem. Sic in philosophia, qui non proficit ad bonam mentem, is reuoluitur ad malam mentem.

In bello nunquam remittendæ sunt excubiæ. Ita semper aduersum uitia nobis dimicandum.

Vt culmus primum in altum surgit impetu, deinde crebris geniculis intersecatur, postremo in summo uenti flatibus laborat. Sic quidam initio feruent, deinde subinde subsistunt & offenduntur, in extremo deficiunt defatigati.

Vt qui leuiter amant, gaudent quidem amico presente, absentis facile obliuiscuntur, at qui penitus amant, non sinunt abesse quod amant. Sic quidam facile auocantur a studio philosophiæ, negotiis, at qui uere amant, omnium præ illa obliuiscuntur, nihilque illis sine illa dulce esse potest.

Dissimile.

Non quemadmodum unguentis, cum adsunt delectamur, cum non adsunt, non discrutiamur. Ita oportet erga philosophiam esse affectum.

Vt qui uehementer esurit aut sitit, nulla re potest auelli, donec sædauerit appetentiam. Sic omnia posthabenda sitienti sapientiã.

Quemadmodum graue est nauim ingressis, cum terra discedit quam agnoscunt, & nondum apparet ad quam nauigant. Sic philosophantibus initio molestum a consuetis discedere commodis, cum nondum uideant ad quam foelicitatem philosophia sit perductura.

In philosophiæ studio, ceu per metamorphosin quandam, quidam uelut aues facti conferunt ad contemplationem naturæ, qui ceu catellæ ad rixas, & morsus sophismatum, & quaestiuulariũ.

Quemadmodum Anacharsis dixit, Athenienses ad nihil aliud

G

D. ERASMI ROT. SIMILIA.

tti nummis, nisi ad numerandum. Ita quidam utuntur philo-
phia præceptis, tantum ut ostentent.

Vt apicula ex flosculis succum mellis colligit, cum alii non de-
stentur, nisi colore, & odore. Sic philosophiæ studiosus, & ex Poe-
tis inuenit, quod ad bene uiuendum conducatur, cum alii tantum
uoluptate deliniantur.

Qui in Platone, & Demosthene nihil quærunt, nisi puritatem
Attici sermonis, quid aliud agunt, quam ii, qui in pharmacis nihil
amant nisi fragrantiam & nitoré, uim purgandi, seruandiq; negligunt.

Vt non medentur qui uendunt pharmaca. Ita non sunt philo-
sophi, qui quicquid e philosophia sumpserint, id transferunt ad
ostentationem.

Vt auis quicquid pabuli nacta est, in pullos transfert protinus,
ipsi nihilo melius est. Ita quidam ideo discunt, ut statim doceant,
ipsi nihilo meliores euadunt.

Quemadmodum lac coagulo concrefcit. Sic homines com-
pinguntur & unum fiunt amicitia.

Vt aliis uenti secundi sunt, aliis aduersi. Ita aliis fortuna fauet,
aliis aduersatur.

Vt Briareus centum manibus quinquaginta pascens uentres,
nihilo foelicior erat nobis, qui duabus unum administramus. Sic
tantundem commoditatis capies e paucorum amicitia, quantum
e multorum. pensatur enim incommodum, si pauci inseruiunt,
paucis est inseruendum.

Vti Creon filiam nihil adiuuit, sed eam complexus una cum
illa perit incendio. Sic quidam foelicibus amicis non fruuntur,
cum infœlicibus pereunt.

Vt bruta si ui commisceantur diuerso generi, discedunt indig-
nata, & grauiter serentia. sic inter similes placide coit, & cohæret
amicitia.

Diffimile.

Musica Symphonia constat e diuersis, puta granibus & acutis
inter se ratione compositis. At amicitia constat similibus.

Diffimile.

Non ut polypus se quibusuis locis. Ita nos debemus nos quorū

EX PLVTARCHI MORALIBVS XXVI.

libet moribus accommodare.

Diffimile.

Polypus superficiem, & colorem dumtaxat mutat. At amicus vere similis esse debet amicis, & moribus, & affectibus, & studiis.

Diffimile.

Non ut Proteus præstigiis sese in omnes uertebat formas, nec ullam habebat certam ac propriam. Sic oportet nullo certo uitæ instituto, cum studioso legere, cum palæstrico colluctari, cum uenandi studiosis uenari, cum bibosis simul inebriari, cum ambitiofo ambire magistratum.

Vt qui propriam domum non habet, per multas domos uagat. Ita qui certum uitæ institutum non sequitur, nunc in horum, nunc in illorum mores transit.

Vt prima materia quibuslibet formis uariatur, cum propriam non habeat. Ita animus multorum amicitiae subiectus,

Eruggium herbam si uni caprae in os inferas, cum ipsa sistitur, tum omnes consistunt, donec pastor herbam eximat. Ita principis mores mira uia in populum transfunduntur.

Vt Ixion Iunonem persequens, in nubem incidit. Sic multi in fucam, & uulgarem amicitiam incurrunt.

Vt lumen magis prodest iis qui uident, quam qui uidentur. Sic gloria magis confert iis qui eam sentiunt, quam quibus cōtingit.

Vt grauius puniendus, qui letiferum ænenum non in unum calicem, sed in fontem, unde bibunt omnes, iniicit. Sic magis peccant, qui principis corrumpunt ingenium, quàm qui priuati hominis.

Vt sacrificis honorem habet ciuitas, quod commune omnium bonum a diis petant. Ita multo magis honorandus principis præceptor bonus, qui talem fingit, ut omnibus sit utilis futurus.

Vt artifex libentius faciat Iyrā, qua sciat Amphionis arte Thebanorum urbem condendam, quam eam qua Thales Lacedaemoniorum seditionem composuit. Ita philosophus libentius formabit ingenium principis orbi profuturum.

Vt mendum quod induruit, ac diutius inhaesit, difficile tollit. Ita uitia inueterata non facile corriguntur.

Vt liber post lituras iterum infectus non facile emaculat, quod

D. ERASMI ROT. SIMILIA.

altius imbiberit atramentum. Ita animus saepe in eadem relapsus uitia.

Veluti si quis cæcus in quempiam incidat, illum cæcum appellet, qui non uitauerit. Sic nos fortunam facimus cæcam, in quam nostrapre incidimus cæcitate.

Vt quemadmodum si sol non sit, per reliqua astra noctem ageremus. Ita quantum ad reliquos attinet sensus, nihil differemus a brutis, nisi ratio adsit.

Vt pictor ille spumam equi, quam arte nequibat exprimere, in pasta in os equi spongia, uariis imbuta coloribus, casu expressit. Sic quædam casus conficit, quæ prouidentia, curaque nostra non possunt effici.

Vt non debet sumere citharam, qui canendi sit imperitus. Ita non debet imperium sumere, qui non sit prudentia præditus,

Vt medici in uehementi fluxu pituitæ, non statim succurrunt pharmacis, sed foris admouent, quod tempore concoquat humorem, ac tum medentur. Ita in recenti dolore tacendum, donec tempore mitior admittat consolationem.

Vt in democratia, cui forte contigit imperium, eum oportet imperare, cui contigit, eum oportet equo animo ferre. Sic in uita hominum quod fors dederit, boni consulendum est.

Vt terræ foetus aliquando copiose proueniunt, aliquando maligne. Et in animantibus aliquando foetura foelix, aliquando sterilitas est. Et in mari aliquando tempestas, aliquando tranquillitas. Sic in uita uarii fortunæ casus.

Vt suus cuique arbori fructus. Ita luctus non est alius fructus, quam lachrymæ.

Vt nemo miratur liquefactum, quod potuit liquecere, sectum quod erat sectile, exustum quod exustibile. Ita mirandum non est mortuum esse, qui erat mortalis.

Quemadmodum ex eodem luto licet fingere animantia, ac rursum confundere, atque continenter aliud ex alio facere. Sic natura ex eadem materia genuit maiores nostros, his extinctis, nos, deinde alios atque alios.

EX PLVTARCHI MORALIBVS. XXVII.

Quemadmodum mutua pecunia æquo animo reddenda est. Sic uitæ munus, quam mutuo accepimus a diis, citra queremoniam est reponenda.

Vt non qui multū cecinit, aut rhetoricatus est, aut gubernauit, laudatur, sed qui scite. Sic non qui diu uixit, sed qui bene.

Quemadmodum quod in tesseris cecidit, id arte & ratione quæ potest optime disponendum. Ita quod in uita accidit, in optimam uertendum partem.

Sicut mensarii non grauatim reddunt deposita pignora, ut quæ in hoc ipsū acceperint, ut restituat. Sic nos quod a diis accepimus.

Quemadmodum araneæ ex se telas texunt. Ita quidam ex seipsis comminiscuntur fabulas ac mendatia, cum nihil subsit ueri.

Quemadmodum iris nihil aliud est, quam relucencia solis refracti in nubibus. Ita fabula, quædam est ueri representatio.

Fumus initio ingens facile euanescit. Sic gloria falso parata,

Vt fugitiuis ab altaribus ac templis reuulsis, nihil superest, præter mortuorum sepulchra. Sic qui uera, suaque gloria destituti, maiorum imaginibus efferunt sese.

Non utimur aqua turbata, nisi constiterit. Multo minus ut edū est animo commoto, priusquam ad se redierit. Ita Socrates.

Si qua terra referta sit saltibus, feris, & herbis syluestribus, multoque limo, protinus displicet imperito colono. At peritus agricola ex iis ipsis coniecit foli molliciem, ac feracitatem, tantoque intensius dat operam, ut eam reparget. Sic magnis ingeniis magna uitia solent innasci, quæ non conuenit statim tollere, sed potius mereri. expectanda atas, donec ad frugem bonam reducatur.

Quemadmodum Aegyptii lege iubebantur expectare, donec peperisset si qua grauida morbo fuisset correpta. Ita non est facile abiicienda spes in hominum erratis.

Vt Hyenæ fel, & Phocæ coagulum, atque alia pessimiarum ferarum partes, aduersus magnos morbos efficax habet remedium. Sic deus pessimis tyrannis utitur nonnunquam, ad correctionem uitiorum.

Quemadmodum agricola non incidit spinam, priusquam asparagum inde ceperit, & Lybies non ante incendunt sarmentum, quam

D. ERASMI ROT. SIMILIA.

thus collegerint. Ita deus non excedit genus regum pestilens, prout usquam hinc fructus aliquis bonus contigerit.

Diffimile,

Cantharides & scorpii in se conferunt sui ueneni remedium. At ipsi peccato inest sua poena, suppliciumque.

Vt pueri quidam admirantur, ac felices iudicant nebulones miseros, cum in scena saltant, aureis induti. Sic stulti felices existimant diuitiis onustos.

Vt qui diutina tabe conficiuntur, non effugiunt mortem, sed lente moriuntur. Sic qui non statim puniuntur, non effugiunt poenam, sed longa ducuntur poena.

Vt qui in carcere detinentur, unde non sit effugium, tamen aliquando ludunt tesseris. Sic qui in uita uoluptatibus utuntur, cum sint scelerati.

Vt amnes quidam repente se condunt sub terram, nihilominus eo perferuntur, quo tendunt. Ita numinum irae, licet occulta, tamen in externas calamitates auferunt aliquando nocentes.

Vt qui aestuant febribus, aequae calent, siue unam instraueris uentrem, siue plures, tamen in solatium illorum, multitudo uestium tollitur. Sic obseruandum, quibus mederi non possis.

Quemadmodum Ischiacis medici pollicem inurunt, & cum alibi doleat, alibi admovent remedium. Sic deus nonnunquam ut patres sanet, saeuit in filios.

Vt scorpius non tantummodo putandus est habere aculeum cum ferit, sed semper est obseruandus. Ita malis prognati, etiam si non peccent, tamen uenenum habent.

Vt medici quibusdam morbis occurrunt, priusquam appareant. Ita deus quadam punit, ne fiant.

Qui uincit in certaminibus, praekonem adhibet quo uictor pronuncietur. Multo magis uera uirtus alieno debet ore laudari, non suo.

Quidam fame coacti, cum deest quod edant, suis ipsorum artibus turpiter uescuntur. Sic quidam siti gloriae, cum deest qui laudet, ipsi laudant se ipsos, non sine dedecore.

Vt qui inambulantes attollunt sese ac dilatant, fastuosi uocantur.

EX PLVTARCHI MORALIBVS. XXVIII.

at laudantur qui itidem faciunt in pugilum certamine, aut in pugna, & uocantur fortes & inuicti. Sic qui in rebus aduersis erigit animum, fortis habetur & insuperabilis.

In tempestate qui confugiunt sub arborem, serenitate facta, ramos illius uellunt fugientes. Sic in rebus afflictis utimur praesidio quorundam, quos eosdem per inuidiam affligimus in rebus prosperis.

Qui obseruant ne molesti sint lippientibus, umbram aliquam admiscunt lumini. Sic quidam laudibus suis aliquid errorum aut uituperationis aspergunt, ut inuidiam effugiant.

Vt non inuidetur his, qui domum aut agrum magno emerunt, sed quibus gratis contigit. Ita nemo his inuidet, qui gloriam magno sibi pararunt, sed quibus fortuna fauore contigit.

Quemadmodum iubemur, aut omnino cauere locum pestilentem, aut si in eo sis, circumspicere agere. Sic aut omnino uitandum, ne laudes te ipsum, aut id cautim, & circumspicere agendum.

Qui esuriunt, magis irritant si conspexerint alios edentes. Sic magis inflamantur ad gloriam, qui gloriae sunt auidi, cum alios audiunt laudari.

Non oportet titillare, qui natura procliuēs sunt ad risum. Ita non oportet laudare, qui gloriae suapte sponte sunt appetentiores.

Pictores seponunt ad tempus opera sua, tum ex interuallo rectius iudicaturi, nam assiduitas in causa est, quo minus bene iudicent. Sic nos rectius iudicamus amicos, quos ex interuallo reuifimus. Ac de nobis ipsis, quoniam adsumus assidue, minus recte iudicamus.

Qui se una cum ipsis aedibus incendunt, omnia intus tumultu complent, ut nec uidere possint, nec dispicere quid sit utile. Sic ira commotus animus.

Diffimile.

Nauis deserta recipit gubernatorem, si quis uelit in portum reducere. At animus ira percitus non admittit gubernatricem rationem aliunde, nisi intus ratio clauem arripiat.

Quemadmodum qui expectant obsidionem, colligunt ac deponunt pecuniam, atque omnia parant sub hostium aduentum. Ita aduersus assultum iracundiae praecipis philosophiae munendus & instruendus est animus.

Vt in tumultu non audimus quid nobis dicatur. Ita irati non

admittimus alienum consilium, nisi ratio loquatur intus, quæ tu multum animi compeſcat.

Vt munita tyrannis ab alienis tolli non poteſt, a familiaribus poteſt, Ita concitatus animus ex ſe præbet, quo ſoluatur ira.

Vt ferrum tenue & infirmum ſi denuo fodiatur, facile frangiſ. Sic animus ſæpe commotus ira, qualibet de cauſa commouetur.

Vt non magno negotio flamma extinguitur in pilis leporinis, aut ſcyrpis, aut ſtipulis accendi cœpta, at non item ſi ſolida corriperit. Sic ira primum gliſcens facile uel ioco, uel riſu compeſcit, cum uidemus fumantem adhuc, quod ſi proceſſerit, uix ullo negotio poſſit extingui.

Vt nauæ præſentientes tempeſtatem, ancoris firmant naues. Itaq; priuſq; ingruat tempeſtas iracundiæ, ratione firmandus eſt animus, & in diuerſum nitendum.

Diſſimile.

Amor leuaſ cantu, corollis, oſculis, At ira ſi indulgeas exaſperaſ.

Vt prima tyrannidis ſolutio eſt, ſi reclametur, ſi non pareatur. Sic iræ ſtatim eſt reclamandum.

Vt iuxta ſententiam Hippocratis, morbus eſt periculoſiſſimus, in quo agrotus ſubinde mutat oris habitum, ac ſui diſſimiliſſimus redditur. Ita nullus eſt animi morbus ira periculoſior, quæ uultu, uocem, inceſſum ſic immutat, ut idem alius eſſe uideatur.

Lotis adducunt ſpectulum. Id multo magis exhibendum irato.

Diſſimile.

Mare commotum cum algam & ſpumam eiectat, purgari dicitur, etiam ſi littus contaminat. At qui commotus ira, uerba effudit amara, contumelioſa, primum inquinant ipſum a quo dicunt, & famæ labem aſpergunt.

Vt in febre, ſic & in morbo linguam habere lenem ac teneram, bonæ ſpei ſignum eſt.

Diſſimile.

In febris linguæ ſcabrities, ac ſordes ſignū eſt mali, non cauſa. In ira linguæ durities, malorum maximorum eſt cauſa.

Vt tumor potiſſimum accidit ex plaga carnis. Sic molles & imbecilles animi maxime intumeſcunt ira, ut mulierum ac ſenum.

Barbari
quidam

Vt munita
animo compeſcat.

Vt pater
pro ferro

Vt puer
dece. Ita ira

Qui nos
tremus a

& aſpeſtati
Vt prim

dion Athen

tus eſt, &
dicenti, ill

Vt per
Pigri re

ſtantibus
eſt animo

Cibo in
quæ nec ſi

Vt aſſi

Ita crebra

Vt lux

ſimilibus
iniuſtis

Vt quæ
gis pecc

Non
medica

Vt n

EX PLVTARCHI MORALIBVS XXIX.

Barbari quidam ferrum inficiūt ueneno, ut bis noxium sit. Sic quidam diſtis inſtigant commotos.

Vt nutrices pueris dicunt, ne plora, & accipies. Ita dicendum animo commoto, ne clama, ne feſtina, ac melius quæ uis, conſequeris.

Vt pater uidens puerum uolentem incidere quippiam, ipſe arrepto ferro id facit. Ita ratio uindictā eripiēs iræ, utiliter caſtigat.

Vt puer ſe uulnerat ob imperitiā, dum alium ferro quarit lædere. Ita iracundia ſibi nocet ſapenumero, cū aliis nocere ſtudet.

Qui nos docuit ſagittare, non uetuit iaculari, ſed uetuit ne aberremus a ſcopo. Ita non eſt interdīcta puniſio, ſed in tempore & apte faciēda.

Vt primis nunciis non ſtatim creditur, quemadmodum Phocion Athenienſis, nūciata Alexandri morte. Si hodie, inquit, mortuus eſt, & cras & perinde mortuus erit. Ita nō ſtatim iræ fidendū dicenti, ille mihi fecit iniuriam, ſed pferēda fides in dies aliquot.

Vt per nebulam corpora. Sic per iracundiā res maiores uidēf.

Pigri remiges ſereno celo deſident in portu, deinde coguntur flantibus uentis nauigare cum periculo. Sic qui non punit, cum eſt animo ſædato, cogitur aliquando uel iratus punire.

Diſſimile.

Cibo iuxta naturam utitur is qui eſurit. At uindicta debet uti, qui nec ſitit eam, nec eſurit.

Vt aſſidua tuſſi concutitur & quaſſatur corpus, atq; exulceratur. Ita crebra ira animum exulcerat.

Vt luxus deprehenditur e cantu tibicinæ, e coronis proiectis, ac ſimilibus indiciis. Ita iracundum intelliges e ſeruorum uultibus iniuſtis

Vt qui per inane ingrediuntur, quo magis innituntur, hoc magis peccant. Ita qui ſui amantes, ſibi fidunt.

Diſſimile.

Non ut medici bili medentur amaris. Ita oportet iracundiam medicari iracundia.

Vt minutæ literæ, ſi quis intēdat, offendunt oculos. Sic qui res

H

D. ERASMI ROT. SIMILIA.

minutulas iracunde curat, morosior redditur ad maiores.

Quemadmodum in œconomicis inquit Xenophon, suū habet locum uasa sacris parata, suum quæ cœnis, alibi quæ agricultura, seorsim quæ bello. Itaq; quisq; inueniet in animo suo mala ab inuidia profecta, a zelotypia, ab ignauia, ab auaritia.

Vt Lamias fabulæ narrant foris oculatas esse, domi oculis in uase reconditis, nihil uidere. Ita quidam in alienis perspicaces sunt, ad sua cæcutiunt.

Vt quibus domi multum est malorum, gaudent apud alios uerfari. Ita animus sibi male conscius, sua horrens, de alienis agit, & malitiam suam apud alios pascit.

Gallina sæpenumero pabulo apposito, in angulo scalpès, ac uerrens scrobem, e stercore ordeï granum unum depromere mauult. Sic curiosi prætermisiss aut interruptis sermonibus obnoxii, si quid malū in cuiusq; familia occultum est, id proferrunt in medium.

Vt taxaf in comœdiis Cleo, quod alibi man⁹ haberet, alibi mētem. Ita multis in locis est curiosi hominis animus, nec una habitat in domo.

Vt Sicyæ, quod est in corpore pessimum, id attrahunt. Sic curiosorum aures, quod est in hominum uita uitiosissimum, id libētissime audiunt.

Ciuitates portas habent quasdam nefastas, per quas educuntur nocentes ad supplicium capitis, eiiciuntur purgamenta, nihil autē infertur sacrum aut purum. Sic aures curiosorum non transeunt, nisi homicidia, adulteria.

Vt nemo ferret si quis medicus, uel Aesculapius ultro accedens ad alienum morbū percontaret, num haberet phistulā in ano, aut num mulier haberet cantrum in pudendis, cum hæc curiositas sit salutifera, quod inuocatus accederet. Multo magis eiiciendus curiosus, q̄ aliena mala nō curat, sed reteggit tñ, idq; non accersitus.

Diffimile.

Portitoribus indignamur, quod aliena scrutantur uasa, cum id lex eis permittat, & ni faciant, damnum facturi sint. Multo magis succensendum iis, qui suis omisissis negotiis, aliena perscrutantur.

EX PLVTARCHI MORALIBVS XXX.

Vt coci optant pecorum prouentū, piscatores pisciū. Sic curiosus malorum, nouarū rerum cōmotionem, ut habeat quod uenef.

Vt sese prætercurrente, tollunt e medio opsonia. Ita apparen-
te curioso, uertunt institutum sermonem, donec abierit, ut minus
iam norit rerum, quam cateri.

Vt quidam infana libidine, neglectis formosissimis mulieribus
quæ prostant, ad inclusam & sumptuosam penetrant, etiam de for-
mē. Sic curiosus cōtēptis præclaris spectaculis ac fabulis tā multis,
alienas scrutat epistolas, alienas domos, nō absq̄ periculo nō nūq̄.

Vt Simonides gratiarum scrinium semper inane repperit, mer-
cedis semper plenum. Ita si curiosus post aliquantum tempus suā
aperiat penum, inutilibus & insuauibus rebus plenam inueniet.

Quidam e poetis eligunt deterrima, ut ex Homericis uersibus
acephalos. & *μειούρους* tragicos syllogismos, & ab Archilocho ob-
scœne dicta in mulieres. Sic curiosus pessima & insuauissima, e
cuiusq̄ uita decerpit.

Vt Philippus ex deterrimis hominibus conditam ciuitatem
πυνηρόπολιν appellauit. Sic curiosus malis undiq̄ cōgestis, thesau-
rum quēdam inamabilem & inamcēnū sibi in memoria cōstruit.

Vt quidam neglectis pulchris picturis, prodigiosas ac monstro-
sas mirantur imagines, ut trioculos, carentes suris, cynocephalos.
Sic curiosi malis alienis magis delectantur, quam honestis.

Vt uenatores non sinunt canes quiduis ualacere, aut mordere,
sed integros eos seruant fera. Sic oportet aures & oculos non sine
re quouis uagari, sed rebus necessariis reseruare.

Quemadmodum aquilæ & leones cum ambulant, introrsum
uertunt ungues, ne conterantur, ac seruant in prædam illorū aci-
em. Sic animi uigorem non conuenit alienis rebus noscendis ab-
sumere, sed seruare ad usum necessariorum.

Vt turpe est ingredi domum alienam, aut introspicere. Ita tur-
pius est scrutari quid alii suæ domi faciant.

Vt admonuit Socrates cauendum ab iis eduliis, quæ illicerent
ad edendum etiam non esurientes, & a potu qui, ad bibendum
inuitaret etiam non sitientes. Sic fugienda sunt pectacula,

D. ERASMI ROT. SIMILIA.

sermonesq; qui pelliciunt sui desyderio eos, ad quos nihil attinent.

Vt ulcus cruentat se ipsum, dum scalpitur. Ita curiositas & sua mala studet cognoscere & dolorem accersit cognoscendi libido si ue pruritus.

Quemadmodū admonet Xenophon, ut in rebus prosperis maxime meminerimus honorare deos, quo si quando incidit necessitas, audacter eos possimus accersere, ceu iam beneuolos & amicos. Sic dicta quæ morbis animi queant mederi, multo ante comparanda sunt, ut cum opus est, facile succurrant.

IAM FAMILIARIA.

Vt canes feroces ad omnem uocem iritantur, ad solam notā, ac familiarem mansuescunt. Sic animi morbi qui sæuiunt, compeisci non possunt, nisi dicta adsint nota familiariaq; quæ commotos corripiant,

Qui nauseant inter nauigandum, existimant se melius habituros, si ex scapha in liburnum, aut in triremem demigrarint. At nihil agunt, cum secum circumferant timiditatem ac bilem. Ita frustra uertunt genus uitæ, qui morbos animi secum adferunt.

Qui laborant aduersa ualetudine, iis omnia sunt molesta, fastidiunt cibos, inculant medicos, succensent amicis, at restituta sanitas omnia reddit iucunda. Sic animo ægroto quæuis uita insuauis, animo sano nullum uitæ genus non iucundum.

Vt calceus ad pedis formam torquetur, nō contra. Sic uita genus cuiq; est eiusmodi, cuiusmodi sunt animi affectus.

Vt frustra puro haurias uase e fonte turbido. Ita nō potes aliis iucundus esse, aut rebus obeundis ac cōmodus, nisi purgaueris animum malis affectibus.

Plato confert hominis uitam ludo tessarum, quid iactu cadat, non est in nobis situm. at quod cecidit, recte disponere in nobis est. Sic euētus in nobis non est, quod obuēnit, id in bonum uerte re nostri muneris est.

Vt corpus ægrotum nec æstum ferre potest, nec frigus. Ita animus ægrotus prosperis, atq; aduersis rebus iuxta offenditur.

Vt apis ex amarissimo thymo, suauissimum mel colligit. ita sapiens ex tristissimis rebus aliquid excerpit utilitatis.